

SPROG LÆREREN

---- Medlemsblad nr. 2 · Juni 2025 ----

TEMA: HVORDAN LÆRER VI SPROG?

AT LÆRE SPROG - NÅR DET ER SVÆRT
SIDE 6

PRØV GUIDET FÆLLESLÆSNING!
SIDE 10

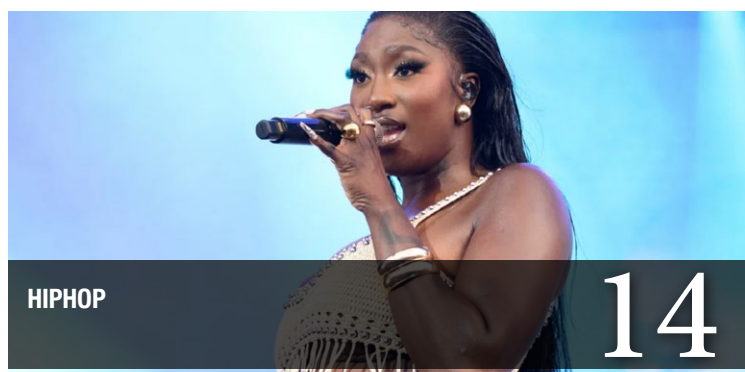
HAR KOMMUNIKATIV UNDERVISNING
EN FREMTID I SKOLEN?
SIDE 18

UDLANDSOPHOLD
- EN VEJ TIL LÆRERFAGLIGE KOMPETENCER
SIDE 23

SPR • G
LÆRERFORENINGEN

ENGELSK
TYSK OG
FRANSK

SPROG

Sproglæreren 2/2025, Hvordan lærer vi sprog?

INDHOLD

Formanden har ordet	3
Redaktørkommentar	4

Temaartikler

At lære sprog – når det er svært	6
Prøv guidet fælleslæsning.....	10
Fra rap til samtale.....	14
Har kommunikativ sprogundervisning en fremtid i skolen?	18
Udlandsophold – en vej til lærerfaglige kompetencer hos lærerstuderende	23

Øvrige artikler

Fransklærernes Dag 2025 – Inspiration og faglig fornyelse i fokus	27
Sproglærerforeningens sprogkonference 2025	28

Praksissider

Engelsk – How do you learn languages?	31
Fransk – « Angèle: Bruxelles je t'aime ».....	32
Tysk – Haribo macht Kinder froh, und Erwachsene ebenso	34

Anmeldelser

Fagdidaktik i dansk som andetsprog.....	37
Flersprogethedsdidaktik	38

I øvrigt

Sprog nu! – Sproglærerforeningens sprogkonference 2026	29
Diverse info.....	39

Ansvarshavende redaktør Cathrine Høffner

22 78 25 08

redaktoer@sproglærerforeningen.dk

Tekster og foto til Sproglæreren mailles til
redaktøren

Foto sendes som jpg- eller tiff-filer. (300 dpi)

Annoncebestilling og korrektur: Leon Aktor

21 22 58 14

leon.aktor46@gmail.com

Sats, layout og tryk:

X Profil

Østerled 28b

2818 3023

maz@xprofil.dk

KOPIERING MED ANGIVELSE

AF KILDE EFTER COPYDAN REGLER

ISSN 0108-6154

SPROGLÆREREN er meddelelsesblad for Sproglærerforeningen for engelsk, tysk og fransk

og henvender sig til lærere i fremmedsprogsundervisningen inden for alle skoleformer.

Udgiver er Sproglærerforeningen for engelsk, tysk og fransk.

Hvis Sproglæreren udebliver, bedes man henvende sig til formand@sproglærerforeningen.dk inden for en måned efter udgivelsesdagen.

Artikler i Sproglæreren giver ikke nødvendigvis udtryk for foreningens holdninger.

SPROGLÆRERFORENINGEN for engelsk, tysk og fransk

Formand: Rita Mogensen

Karsholtevej 22, 4293 Dianalund

30 27 40 91

formand@sproglærerforeningen.dk

tager sig af nye medlemmer, ændringer, evt. udmeldelse, andre henvendelser om foreningen.

Medlemskontingent 2025

Skoler og institutioner 795 kr.

Personligt medlemskab 450 kr.

Lærerstuderende 300 kr.

Pensionister 300 kr.

Udlandsmedlemmer: Kontingent + porto (inkl. bladet)

CVR-SE nr. 86340712

UDGIVELSESPLAN:

Deadline :	Tema:	Udkommer:
Blad 3 · 2025		
mandag 4/8	Prøver	uge 40
Blad 1 · 2026		
mandag 5/1	Sprog og medier	uge 12
Blad 2 · 2026		
mandag 23/3	Sprog og skriftlighed i fremtiden	uge 24

Af RITA MOGENSEN,
formand for Sproglærerforeningen
for engelsk, tysk, og fransk

Formanden har ordet

Levering af Sproglæreren

Sproglærerforeningen får distribueret sit blad gennem firmaet Portopartner, som har haft en aftale med PostNord om levering af bladet. Da PostNord lukker til nytår, har Portopartner allerede nu fundet en ny samarbejdspartner. Det er blevet DAO. Aftalen er trådt i kraft allerede fra dette nummer. Det betyder, at alle forsendelser nu bliver kuverteret for at forbedre distributionskvaliteten. Eventuelle reklamationer vil blive eftersendt som anbefalet brev med skanning ved aflevering i postkassen.

Det betyder desværre også, at foreningen kun kan indsende reklamationer samlet og ikke enkeltvis, som vi har gjort hidtil. Derfor kan der gå længere tid, fra I har kontaktet mig om manglende levering, til bladet bliver eftersendt. Portopartner opbevarer overskydende eksemplarer af Sproglæreren i en måned, så de kan eftersende. Derfor skal I reklamere over manglende levering inden for en måned efter udsendelsen af bladet. Jeg vil som sædvanligt udsende en medlemsmail efter udsendelsen af bladet. Her vil jeg anføre fristen for reklamation.

Jeg håber, det nye system kommer til at fungere, ellers må I lade mig det vide. Vi kan håbe, at der slet ikke er grund til reklamere!

Sprogkonferencen

Dette års sprogkonference om, hvordan man lærer sprog, blev en stor succes. Vi var over 80 mennesker samlet til en lærerig og hyggelig dag i Middelfart. I kan se billeder fra konferencen inde i bladet.

Næste års konference er endnu ikke helt planlagt, men jeg sender besked ud i en medlemsmail, så snart det er sket. Vi håber at se mange af jer igen til næste år.

Generalforsamling

På den årlige generalforsamling var der udskiftning på et par poster.

Leon Akto, der har været næstformand i foreningen i over 10 år, valgte at stoppe. Leon har været aktiv i foreningen gennem mange år. Først var han formand for Fransk Fagudvalg og blev senere valgt til næstformand i Hovedstyrelsen.

Leon har været en rigtig god næstformand. Altid parat til at sparre om diverse problemstillinger og parat til at træde til, hvis vi manglede en til at løse en opgave, fx har han flere gange været vikarierende redaktør for Sproglæreren.

I det hele taget har Leon været en aktiv kontakt til Sproglæreren. Foreningen kommer til at savne Leons arbejdskraft. Han har heldigvis tilbudt at fortsætte som korrekturlæser på bladet. Vi ønsker Leon alt godt i fremover.

Som ny næstformand blev Margrethe Rasmussen valgt.

Margrethe er ansat på Sankt Birgitta Skole i Maribo, hvor hun bl.a. underviser i engelsk (uddannet engelskvejleder)

og er konstitueret som souschef. Vi ser frem til samarbejdet.

Kristina Silla, der har været formand for Fransk Fagudvalg, har valgt at stoppe i fagudvalget, da hun søger nye veje.

Kristina har som udvalgsformand siddet i hovedstyrelsen. Hun har været en aktiv og iverdig deltager i arbejdet. Hun har desuden sørget for, at Fransk Fagudvalg har kunnet afholde en konference for fransklærere – Fransklærernes Dag – hvert år. Vi kommer til at savne Kristinas arbejdskraft. Vi ønsker hende alt godt fremover.

Nye læreplaner

Sidste år blev "Fagfornyelsen" vedtaget. Undervisningsministeriet har nedsat fagudvalg, som skal skrive de nye læreplaner. Sproglærerforeningen har haft mulighed for at pege på personer til de tre fagudvalg i sprog. Kendetegnende for de nye læreplaner er, at de skal være korte og indeholde færre mål. Det er desuden meningen, at alle lærere og forældre kan følge med i skriveprocessen og komme med input undervejs. Derudover skal målene afprøves på nogle skoler, inden de endeligt vedtages.

De første overvejelser vedr. læreplanerne blev sendt ud i marts, og alle lærere har haft mulighed for at kommentere dem. Det første rådkast til læreplanerne skal ligge klar i august 2025.

I kan læse referater af, hvad alle tre fagudvalg har arbejdet med her:

Tysk

<https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/ folke/pdf25/feb/250207-opsamling-paa-dro-eftelser-i-fagudvalg-for-tysk-i-2024.pdf>

Engelsk

<https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/ folke/pdf25/feb/250207-opsamling-paa-dro-eftelser-i-fagudvalg-for-engelsk-i-2024.pdf>

Fransk

<https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/ folke/pdf25/feb/250207-opsamling-paa-dro-eftelser-i-fagudvalg-for-fransk-i-2024.pdf>

Redaktørkommentar

ALLE VEJE FØRER TIL SPROG - ELLER GØR DE?

I dette nummer af Sproglæreren inviteres du til at reflektere over, hvordan vi som undervisere og didaktikere kan facilitere en fremmedsprogundervisning, der giver eleverne både lyst og mulighed for at anvende grundskolens fremmedsprog i skrift og tale – såvel i klasseværelset som på ferie, online og i mødet med andre kulturer.

Fremmedsprogsundervisningen i grundskolen ser ganske anderledes ud i dag, end den gjorde for 20, 10, ja, bare 5 år siden. Midt i debatter om analoge versus digitale læremidler og den konstante udvikling af nye teknologier og værktøjer er det, som om sproglæreren hele tiden må redefinere og genfinde sin rolle – uden på noget tidspunkt at miste fokus på den gode relation til klassen og på det, det hele handler om: at lære eleverne sprog. Er det vigtigere at tale et sprog flydende end korrekt? Lærer man bedst sprog alene eller i fællesskab, nu hvor kunstig intelligens kun er få klik væk?

– det handler nemlig om at se den enkelte elevgruppes baggrund, udgangspunkt, erfaring og behov, når den givtige sprogundervisning skal tilrettelægges. Kollegial sparring er derfor vigtigere end nogensinde før, når man som sproglærer skal inspireres til at afprøve, hvad der fungerer i den udfordrede 7. klasse, man lige har overtaget.

Det er sproglærerens lod at være nysgerrig og kritisk, for der findes ikke en perfekt, klar-til-at-tage-i-brug skabelon for, hvordan eleverne bliver aktive og kompetente sprogbrugere. Den metode, der fungerer i én klasse, er ikke nødvendigvis den rette i en anden

SPROG?

2025's andet nummer af Sproglæreren stiller skarpt på, hvorfor det kan være svært at lære sprog, og hvad vi som sproglærere kan gøre for at ændre elevernes syn på, interesse for og evner inden for både engelsk, tysk og fransk.

I en række artikler skrevet af forskere og erfarne lærere stiller vi sammen de overordnede spørgsmål: Hvordan lærer vi sprog, og hvordan lærer vi sprog fra os? Hvordan kan vi som sproglærere møde eleverne dér, hvor de er? Og hvilke faglige og didaktiske overvejelser i vores undervisning kan være med til at danne grundlag for, at sprogfagene åbner verden for den enkelte elev?

I dette nummers artikler får du muligheden for at dykke ned i sprogtilgængelighedsverden set fra både lærerens og elevens perspektiv. Du kan blandt andet læse om, hvordan eleverne kan lære sprog, når det er svært – når dysleksien eller modersmålet er en hindring, eller når motivationen og selvpoffattelsen er skæv. Du kan også læse om den kommunikative sprogundervisnings rolle i

samtidens sprogfag og om fælleslæsnings mange muligheder for at åbne litteraturen og læselysten for såvel de yngste som de ældste elever.

Også denne gang er der fyldt godt op på inspirationshylderne. På vores praksissider for henholdsvis engelsk, tysk og fransk er vi glade for at kunne dele konkrete idéer og opgaver, som omhandler relevante og motiverende emner, og som du kan tage direkte med ud i din sprogundervisning.

Og vi håber, at du vil falde over en interessant titel eller to blandt vores boganmeldelser. I dette nummer zoomer vi ind på dugfriske titler om henholdsvis flersprogethedsdidaktik og fagdidaktik i DSA – dansk som andetsprog – bøger, som begge forholder sig til sproglærers aktuelle udfordringer, og som med en både teoretisk og praksisnær tilgang opfordrer til at beskue sprogfagene og sproglæring fra nye vinkler.

På side 28 kan du få et indtryk af foreningens årlige Sprogkonference i Middelfart, hvor vi blandt andet stillede skarpt på mulighederne ved anvendelsen af kunstintelligens i grundskolens sprogundervisning. Der blev til dagens workshops stillet en masse interessante spørgsmål, debatteret for og imod og ikke mindst delt inspirerende erfaringer på tværs af sprogfagene.

Vi er enormt stolte over at kunne bringe jer den seneste forskning inden for sprog og undervisning samt masser af praksisnær inspiration til sprogfagene – og vi er så glade for, at I læser med. Vi sætter desuden en stor ære i at udvikle os, så tøvs endelig ikke med at give din mening til kende: redaktoer@sproglærerforeningen.dk

Rigtig god læselyst!

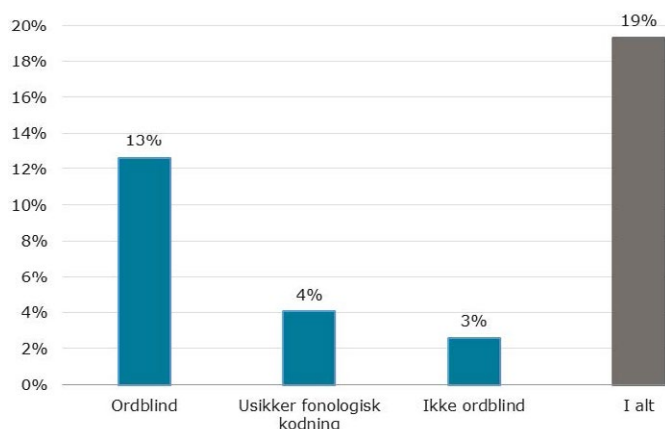

Af LENE STISEN, indehaver af LæseLæring, tysklærer, Master i Pædagogisk Udviklingsarbejde

At lære sprog - når det er svært

"Hvor svært kan det lige være?"

For nogle elever kan det faktisk være rigtig svært at lære et nyt sprog. Først og fremmest tænker man på de dyslektiske – eller ordblinde – elever, som har markante vanskeligheder med at læse og stave. Vanskelighederne skyldes, at ordblinde elever har svært ved at udnytte skriftens lydprincip. Eleverne har problemer med at omsætte bogstaver til bogstavlyd og omvendt. Er man ordblind, udvikler man sjældent en automatiseret læsning. Læseprocessen vil altid være langsommere, og den vil også være energikrævende.

Ordblinde i folkeskolen. Cirka en ud af otte af eleverne i folkeskolens 9. klasse er ordblinde. Det svarer til næsten hver 8. elev. Derudover er 4 % testet usikre i fonologisk kodning og har altså langsom og upræcis læsning. (UVM)

Men vi oplever også en anden gruppe af elever, som kan have svært ved at lære et nyt sprog. Det kan være elever med fonologiske udfordringer, som med Ordblindetesten er testet 'gule', altså i feltet "usikker fonologisk kodning". Det kan også være elever med diagnoser, opmærksomheds- og koncentrationsudfordringer, DSA-elever (Dansk Som Andetsprog) eller elever, der mistrives. Den store forskel mellem at være testet ordblind og ikke ordblind er, at ordblinde må anvende LST, altså Læse-Skrive-Teknologi, men fælles for dem kan de alle have en oplevelse af: "Jeg kan ikke" og "jeg er ikke god nok". Det betyder, at eleverne kan miste troen på sig selv, og at de måske også mister motivationen for at lære et nyt sprog, samt at de bliver opgivende i forhold til læring generelt.

Udviklende øjeblikke

Vi skal som lærere være med til at skabe udviklende øjeblikke for denne gruppe elever, som har 'mistet modet'. Udviklende øjeblikke betyder, at vi sender sociale invitationer, som ikke kan fås ved likes og lignende.

Et udviklende øjeblik er at få øjenkontakt: "Jeg ved, at du ved, at jeg ved, at du f.eks. er ked af det nu". I denne korte udveksling opstår en forbundethed og en gensidighed, hvor vi deler en fornemmelse af, hvad der opleves – et udviklende øjeblik. Denne forbundethed og gensidighed er med til at opbygge en relation til eleverne, hvilket er en afgørende faktor for at skabe motivation for læring.

Alle elever gør deres bedste, men måske – hvis de synes, at det er svært – kan manglende engagement være udtryk for, at eleverne har en negativ selvopfattelse. Selvbeskyttelse kan være den allerstærkeste motivationsfaktor: Det kan have højeste prioritet at undgå at opleve nederlag, der igen vil vise, at man er dum, uintelligent eller en taber ifølge elevernes selvopfattelse. Dette mønster gælder ikke mindst elever med faglige udfordringer.

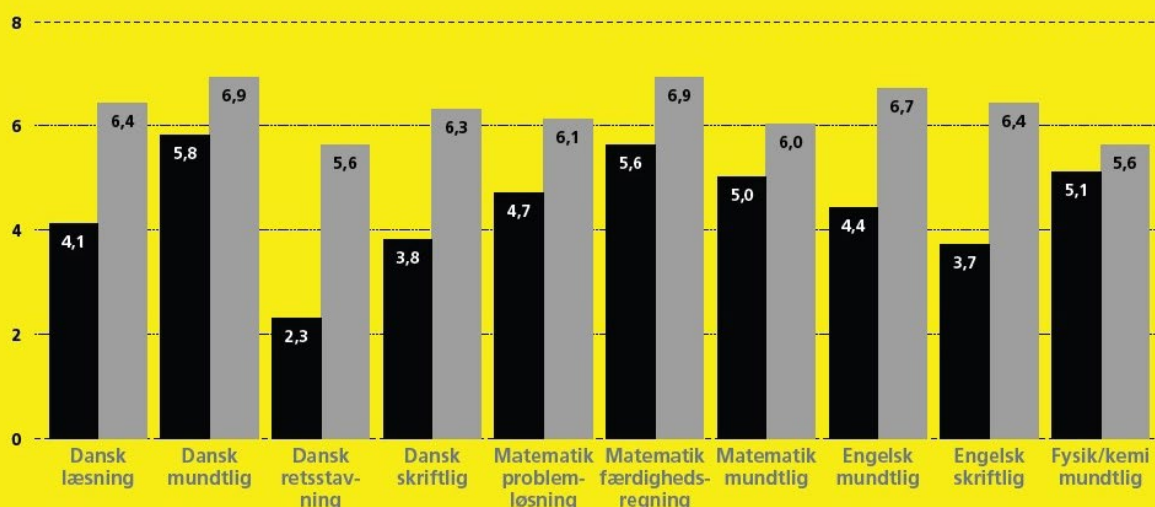
Man er ordblind i alle fag

Gennemsnitlige karakterer* i 9. klasse, årgang '92

● Ordblinde

● Øvrige

→ UDDANNELSE

Note*: Målt på 7-trinsskalaen.

KILDE: EPINION: BØRN OG UNGE MED ORDBLINDHED, 2018.

Man er ordblind i alle fag. I skolen får de ordblinde uden undtagelse lavere eksamens karakterer end deres klassekammerater i alle prøvefag, og særligt i dansk- og engelsk er de langt bagefter de øvrige elever. (Egmont Rapporten 2018)

Manglende aktivitet i sprogfagene fra elevens side kan være en beskyttelse af selvværdet; for det er bedre at mislykkes på grund af manglende indsats, end fordi man har svært ved opgaverne. En lang række undersøgelser dokumenterer, at ordblinde elevers vanskeligheder med at lære at læse og skrive har konsekvenser for deres identitetsudvikling og adfærd, hvilket påvirker deres selvværd og forventninger til egne evner til at lære i en negativ retning. Ordblinde elever udvikler derfor ofte en selvforståelse baseret på, at han eller hun er mindre værd og mindre kompetent end ikke-ordblinde.

Læringsmiljø

Nøglen til at mindske ordblinde elevers udfordringer i grundskolen er læringsmiljøer, der giver dem mulighed for at udvikle sig og deltage på lige fod med andre elever. Det indebærer bl.a. eksplicit og systematisk læse- og skriveundervisning samt inddragelse af læse- og skrive teknologi. Et læringsmiljø er ordblindevenligt, når undervisningen og skolesamarbejdet tilrettelægges, så ordblindebarrierer i videst mulige omfang forebygges.

Hertil kommer den ordblindevenlige undervisning, som består af:

- Direkte undervisning – Læreren udvælger, forklarer og viser
- Systematik – Et afgrænset fokus
- Repetition/gentagelse/træning – Variation
- Konsolidering – Anvendelse af den nye viden i andre sammenhænge

Desuden skal der være en tydelig undervisningsstruktur, som er med til at aflaste den ordblinde elevs arbejds hukommelse. For at kunne støtte og stilladsere fonologisk udfordrede elever kan der desuden anvendes skriveskabeloner, som giver eleverne en ramme, når de skal skrive. Der findes både skriveskabeloner hos Into Words og App Writer (LST), som giver eleverne stor hjælp til deres skriftlige arbejde.

Selvom LST kan have en afgørende betydning for, hvordan ordblinde elever klarer sig fagligt i skolen, er der mange ordblinde grundskoleelever, der ikke anvender LST. En undersøgelse fra 2017 viser, at selv om it-støtte har en positiv effekt på ordblinde elevers læsning og stavning, anvender rigtig mange af dem ikke deres it-hjælpe midler jævnligt. Derfor er det af stor betydning, at vi som lærere er opmærksomme på, at de ordblinde elever anvender LST i alle opgaver, hvor det er muligt, og at vi husker at komme forbi eleverne og minde dem om, at de skal bruge deres LST.

Bogstav-lydforbindelser – en fonologisk sprogundervisning

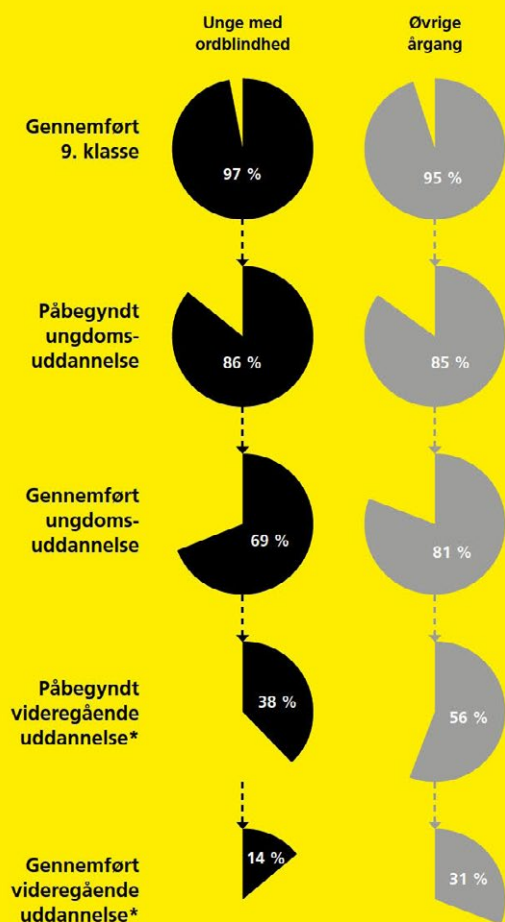
Line Leth (Lektologiologisk skoleudvikling og vejledning) har undersøgt undervisningsmaterialer, både forskellige digitale læringsportaler og en håndfuld fysiske bøger, og har opdaget, at undervisningsmaterialerne primært er bygget tematisk op, og at arbejdet med sprogenes bogstav-lydforbindelser fylder meget lidt.

Mange elever med dysleksi – og i øvrigt også en del elever uden – kender og forstår ikke sammenhængen mellem sproglydene og bogstaverne på fremmedsprogene. De ved ikke, hvordan et ord udtales, hvis ikke de kender det i forvejen – og selv ord, som de kender, kan de have svært ved at genkende og læse på skrift, fordi bogstaverne ikke kan sættes sammen med de korrekte lyde til den rigtige udtale.

FORTSÆTTES >>>

Færre ordblinde fuldfører uddannelse

Uddannelsesforløb for ungdomsårgang '92, pct.

Note*:
Videregående uddannelse omfatter både korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

KILDE: EPINION: BØRN OG UNGE MED ORDBLINDHED, 2018.

Eleverne lærer fremmedsproget via enkeltord og sætninger, der er udvalgt efter tema og ikke primært ud fra, hvordan eleverne med en passende progression bedst lærer at læse, stave og tale på det pågældende målsprog. Eleverne lærer altså kun i begrænset grad principperne, der ligger til grund for, hvordan de skal læse, skrive og sige nye ord, og det er svært at finde materialer og opgaver til fremmedsprogundervisningen, som bygger på kobling af lyd og bogstaver. Dette betyder, at ordblinde elever (og ikke-ordblinde elever) i fremmedsprogene ikke lærer bogstav-lydforbindelserne, som er væsentlige for at lære særligt sprogets udtale.

Elever med dysleksi har brug for en systematisk undervisning i sammenhængen mellem sproglyde og bogstaver, fordi de har svært ved at skelne og bearbejde sproglydene i det talte sprog og ved at kombinere lyde og bogstaver i det skrevne sprog.

Gode tips

Den fonologisk undervisning har en naturlig progression og kan bygges op på følgende måde:

- Alfabetet
- Bogstaver – lyde
- Rim og remser
- Ordrim (Haus – Maus)
- Lydrette ord – lydfølger (Ampel, Bus)
- Betingede lydfølger – ikke-lydrette ord (Himmel, Sohn)
- Stavelser (Ha-se, Na-se)

Ved tilrettelæggelsen af sprogundervisningen kan du som sproglærer med fordel gøre dig følgende overvejelser:

1. Overvej, hvordan I mundtligt kan arbejde med at etablere nye sproglyde hos eleverne.
2. Hvilke bogstav-lyd-forbindelser er ens på dansk og på fremmedsproget? Hvordan kan du udnytte disse i undervisningen? Lav gerne en fælles liste med ord, som I kan bruge i undervisningen.
3. Hvilke nye, simple bogstav-lyd-forbindelser skal eleverne undervises direkte i? Overvej, hvilke ord du kan bruge til at lade eleverne øve sig på forbindelsen i læsning og stavning.
4. Hvilke hyppige, komplekse bogstav-lyd-forbindelser vil det være meningsfuldt at undervise eleverne i først?
5. Overvej, hvordan arbejdet med sproglyde og bogstav-lyd-forbindelser kan understøtte elever med dysleksi og også andre elever til en mere sikker og bevidst sprogbeherskelse.

Det kan desuden anbefales at se YouTube-videon "Sådan virker din ordblinde hjerne", hvor Martin Richardt fra VUC Roskilde fortæller og viser, hvordan den dyslektiske hjerne fungerer.

Færre ordblinde fuldfører en uddannelse, og de får dårligere karakterer.

Ungdomsuddannelse

Ikke ordblinde: 81 % gennemfører. Ordblinde: 69 % gennemfører

Videregående uddannelse

Ikke ordblinde: 56 % påbegynder uddannelse. Ordblinde: 38 % påbegynder uddannelse – 14 % færdiggør.

LITTERATUR:

Leth A. & Hjorth K. red. (2019): *Uddannelse og skriftsprogsvanskeligheder*, Hans Reitzels Forlag

Pless M. m.fl. (2026): *Unges motivation i udskolingen*, Aalborg Universitetsforlag

Svendsen H.B. (2021): *Undervisning af ordblinde i alle fag*, Akademisk Forlag

Tordrup R.Y. (2019): *Udviklende øjeblikke*, Akademisk Forlag

<https://www.lineleth.dk/single-post/dysleksi-og-fremmedsprog-i-skolen>

<https://www.stil.dk/aktuelt/uvm/2017/jun/170621-mange-ordblinde-grundskoleelever-anvender-ikke-it-stoette-paa-trods-af-effekt>

<https://api.communications.egmont.com/sites/default/files/2024-09/Egmont%20Rapporten%202018.pdf>

<https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2023/sep/230929-cirka-en-ud-af-otte-af-eleverne-i-folkeskolens-9--klasse-er-ordblinde>

<https://www.youtube.com/watch?v=xLAJxBgsdg>

Trænger litteratur- og sprogundervisningen til et friskt pust?

Så prøv Guidet Fælleslæsning!

Du kender det sikkert: Litteraturundervisningen begejstrer ikke rigtig eleverne. De hænger med hovederne og er umotiverede. Ville det ikke være fedt, hvis du kunne vende stemningen fra “øh, hvorfor skal vi læse det her...?” til “ej, kunne man ikke også sige, at...” og “det er ligesom, da jeg...”

Måske har du i et stykke tid tænkt, at det kunne være fedt at pifte litteraturundervisningen lidt op, men du ved ikke helt, hvordan det skal gøres i praksis. I denne artikel kommer vi med konkrete anbefalinger til, hvordan du som lærer kan kaste bolden over til eleverne og inspirere dem til at bringe sig selv og deres mundtlighed i spil i litteratur- og engelskundervisningen med guidet fælleslæsning – hvordan kan du gribe det an, hvad kan det, hvorfor er det relevant i engelsk?

Hvad er guidet fælleslæsning?

Guidet fælleslæsning er en særlig måde at læse litteratur på – en metode, som kredser om læserens oplevelse af litteraturen og de stemninger, følelser og fornemmelser, som litteraturen fremkalder i den enkelte. Guidet fælleslæsning tager udgangspunkt i højtlesning af kortere tekster såsom noveller, romanuddrag eller digte og står dermed i kontrast til f.eks. brugen af læsebånd i skolen, hvor eleverne læser længere tekster individuelt.

I guidet fælleslæsning har alle deltagere en kopi af den tekst, som det drejer sig om, så de kan læse med. Og for at sikre, at alle møder teksten med åbent sind, bliver forfatteren og evt. årstal først afsløret efter læsningen.

Læseforeningen, som arbejder med at udbrede skønlitteratur gennem guidet fælleslæsning, driver desuden en række læsegrupper med frivillige læseguides over hele landet – lige fra psykiatrien til plejehjem. Der eksperimenteres nu også med metoden på en række grundskoler i projektet Fælles om læsning, hvor man forsøger at klæde udskolingselever på til at fungere som læseguides for de yngre elever. Formålet med projektet er at styrke elevernes lyst til at læse, da studier viser, at elever oplever dalende læselyst allerede fra mellemtrinnet. Læseforeningen udtrykker det sådan: “I mange år har lystlæsning i skolerne taget udgangspunkt i den individuelle, private læseoplevelse, ofte praktiseret ved brug af læsebånd. Guidet fælleslæsning tilbyder et konkret alternativ til stillelæsningen til gavn for de læsere, der motiveres af højtlesning og fællesskabet omkring litteraturoplevelsen.

PISA 2018 VISER, AT DE FLESTE DANSKE 15-ÅRIGE HAR LAV GRAD AF LÆSELYST. FÆRRE END 20 % MENER, AT LÆSNING ER EN AF DERES FORETRUKNE FRITIDSINTERESSER, OG KUN 10 % LÆSER SKØNLITTERATUR EN ELLER FLERE GANGE OM UGEN. (LUND, U. Å.)

How to get started

Hvordan kommer man så som sprog lærer i gang med den guidede fælleslæsning? Her er vores bud på en how to get started-guide, som du kan anvende i planlægningen af en undervisningslektion eller -sekvens, hvor guidet fælleslæsning indgår.

Af JENS THESTRUP TOFT, lærer på Petersmindeskolen i Vejle

HELENE MØLLER KONGSGAARD, lærer og kandidatstuderende i uddannelsesvidenskab ved DPU

GUIDET FÆLLESLÆSNING

Der er tre trin:

- udvælgelse af litteraturen
- forberedelse af understøttende spørgsmål
- overvejelser om facilitering.

Først og fremmest bør man overveje det stykke litteratur, der skal arbejdes med. Jo bedre eleverne kan relatere til teksten, desto mere organisk og frit vil den guidede fælleslæsnings-session forløbe. Spørgsmål, man kan overveje, er: Er teksten relevant for målgruppen? Taler den ind i deres egne erfaringer og oplevelser? Vil de have noget på hjerte i forhold til den? Netop fordi metoden er dialogisk i sin kerne og lægger vægt på at få folk i tale, er overvejelser som disse vigtige.

Dernæst er det vigtigt at gøre sig konkrete overvejelser om, hvordan man som lærer – og i denne kontekst læseguide – ønsker at guide eleverne gennem teksten. Man bør altså udtænke og måske notere en række spørgsmål, som man kan stille i løbet af den fælles højtlesning af teksten.

Det er vigtigt, at spørgsmålene ikke er af en vurderende eller af alt for analytisk karakter. I stedet skal de være designet til at få

eleverne i tale. Spørgsmålene kan stilles på tre forskellige niveauer:

- det konkrete niveau
- reaktionsniveauet
- refleksionsniveauet

På hvert niveau kan man stille såvel generelle spørgsmål som mere tekstspecifikke spørgsmål. Vi kan af indlysende grunde ikke her komme med forslag til tekstspecifikke spørgsmål, så i stedet vil vi foreslå generelle spørgsmål, som du som lærer kan tage afsæt i og omforme til at handle om din specifikke tekst.

På det konkrete niveau spørger man ind til elevernes umiddelbare forståelse af det læste. Man spørger fx om: Hvor tror I, historien foregår? Hvordan forestiller I jer, at der ser ud? Hvad sker der her? Hvad tror I, at denne sætning betyder?

Det handler om at få eleverne i tale med nogle rimeligt overskuelige – og frem for alt – åbne spørgsmål, så de kan byde ind med netop deres forståelse.

På reaktionsniveauet handler det om at frembringe reaktioner på det læste. Her vil man gerne have elevernes følelser og personlige oplevelser i spil, så de danner en personlig forbindelse til teksten. Her kan man stille spørgsmål som: Hvilken stemning

er der i teksten? Hvad lægger I særligt mærke til? Hvilken følelse vækker denne passage i jer? Har I selv tidligere oplevet noget lignende?

På det tredje niveau – refleksionsniveauet – skal vi have de små grå lidt mere i gang. Her handler det om at få eleverne til at tænke over det læste, men igen baseret på deres egne reaktioner, tanker og erfaringer snarere end baseret på en analytisk fortolkning. Her er spørgsmål som disse relevante: Minder det her jer om noget? Er det noget, I kender til? Giver det mening for jer? Hvordan? Hvordan forstår I denne passage? Især på dette niveau er det også relevant at forblive tekstnær, f.eks. ved at spørge, hvad i teksten der får en elev til at sige det, eleven siger.

Det er en god idé at blive på det konkrete niveau i begyndelsen af en læsnings-session, men i løbet af læsningen kan man sagtens zappe rundt mellem niveauerne. Elevernes optagetheder vil også diktere, hvad der bliver talt om, og hvordan og på hvilket niveau der bliver talt om det.

I forhold til den konkrete facilitering i klasserummet er der også nogle hensyn, man bør tage så vidt muligt. Metoden er designet til og virker bedst i mindre grupper (maksimalt 12 personer er vores vurdering, men hellere 6-8 personer). Som lærer underviser du formentligt din klasse på ca. 21 elever alene, så hvordan skal det kunne lade sig gøre at læse med en tredjedel eller halvdelen af klassen?

Det er helt bestemt en udfordring i det daglige, og det er næppe praktisk at lave fælleslæsningssessioner hver dag eller hver uge. Men måske har man en gang imellem en tolærertime, eller måske kan man lave aftaler med en kollega, så man i en lektion er to lærere til stede og dermed kan dele klassen op. Eller måske kan man holde læsningssessionerne på skift over flere lektioner, sådan at man i én lektion læser sammen med en

tredjedel af klassen, mens resten arbejder selvstændigt med noget andet, og i næste lektion læser sammen med en anden tredjedel af klassen. Du har sikkert selv flere gode idéer til, hvordan man kan være kreativ ift. faciliteringen.

GENERELLE SPØRGSMÅL TIL GUIDET FÆLLESLÆSNING

1. Det konkrete niveau	2. Reaktionsniveauet	3. Refleksionsniveauet
Hvor tror I historien foregår?	Hvilken stemning er der i teksten?	Minder det her jer om noget?
Hvordan forestiller I jer, at der ser ud?	Hvad lægger I særligt mærke til?	Er det noget I kender til?
Hvad sker der her?	Hvilken følelse giver denne passage jer?	Giver det mening for jer? Hvordan?
Hvad tror I, denne sætning betyder?	Har I selv tidligere oplevet noget lignende?	Hvordan forstår I denne passage?

Du er nu klar til at komme i gang med at afprøve guidet fælleslæsning. Du kan evt. kopiere eller klippe oversigten ud og bruge den i din undervisning.

Hvad kan det?

Der er mange grunde til, at guidet fælleslæsning er værd at inddrage som en del af ens litteraturpædagogiske tilgang. Vi vil her fremhæve tre aspekter, som både forskningslitteraturen og vores egen feltundersøgelse i forbindelse med vores professionsbachelorprojekt peger på (se Møller 2024, hvor projektet kan læses i sin helhed).

Først og fremmest taler metoden til elevernes hjerter. Det skal forstås på den måde, at man ønsker, at eleverne byder ind med det, de personligt har på hjerte i forhold til den læste tekst. Det er altid frivilligt at byde ind, og alle bidrag bliver værdsat, så hvis læsningen bliver rammesat rigtigt, føler de ikke et pres til at sige noget for at sige noget, men i stedet oplever eleverne rum for at sige, hvad de har på hjerte.

MED GUIDET FÆLLESLÆSNING OPLEVER ELEVERNE RUM TIL AT SIGE, HVAD DE HAR PÅ HJERTE.

Metoden kan bruges både i danskundervisningen og i undervisningen på fremmedsprog, som eleverne behersker på et tilstrækkeligt højt niveau til at tale frit. Vores undersøgelse fandt sted i engelsk, hvormod hidtidige undersøgelser har taget afsæt i dansk og det danske sprog. Men netop i fremmedsprogsundervisningen er det virkelig befordrende for kommunikationen, at man oprigtigt har noget på hjerte, som man gerne vil udtrykke, og det kan den guidede fælleslæsning skabe rum for.

Det andet aspekt, som vi vil fremhæve, er, at den guidede fælleslæsning giver lejlighed til at arbejde med og tale om litteratur på en anden måde, end eleverne typisk er vant til i undervisningen.

KAN DET ANVENDES I ALLE SPROGFAG?

ARTIKLEN TAGER UD-GANGSPUNKT I ENGELSKFAGET, MEN TILGANGEN, SOM VI BESKRIVER, ER MINDST LIGE SÅ ANVENDELIG I DANSK OG KAN OGSÅ I BEGRÆNSET OMFANG ANVENDES I TYSK/FRANSK PÅ DE HØJERE KLASSETRIN.

I forbindelse med vores elevinterviews, blev det tydeligt, at eleverne værdsatte den åbne og dialogiske tilgang til at beskæftige sig med litteraturen.

Endeligt så vi i vores projekt, at læsningen og elevernes bidrag og indbyrdes samtaler gav anledning til nye erkendelser om hinanden. Selvom læsningen foregik i en klasse, der kender hinanden godt, kom der nye sider af dem hver især til syne, da de f.eks. sammenlignede hovedkarakterens oplevelse med en mor, der taler meget hurtigt på et andet modersmål end dansk, med deres egne oplevelser med det samme. De fik således øjnene op for hinandens baggrunde og livsverdener på en anden og dybere måde end ellers.

Hvorfor er guidet fælleslæsning og flersproget litteratur relevant i engelsk?

Metoden passer godt ind i den kommunikative fremmedsprogsundervisning og tager afsæt i autentiske tekster og autentiske dialoger om det læste, hvilket motiverer eleverne.

Desuden fandt vi i vores projekt ud af, at guidet fælleslæsning også er befordrende for elevernes sproglige opmærksomhed, især hvis der anvendes flersproget litteratur.

HVAD ER FLERSPROGET LITTERATUR?

FLERSPROGET LITTERATUR ER TEKSTER SOM BENYTTES AF TO ELLER FLERE SPROG I SAMMENHÆNGENDE TEKST. FLERSPROGET LITTERATUR DÆKKER OVER ALLE SKØNLITTERÆRE TEKSTER, SÅVEL ROMANER, SOM NOVELLER OG DIGTE.

Den flersprogede litteratur har et særligt potentiale til at engagere og udfordre eleverne, da de skal stå på tæer for at få hele meningen med. De har på den måde en betydningsmæssig nød, som de skal være fælles om at knække, og dette fælles projekt kræver, at eleverne aktiverer alle deres sproglige ressourcer, hvilket styrker deres sproglige opmærksomhed på tværs af sprog. Udviklingen af sproglig opmærksomhed er en vigtig del af sprogtilegnelse og kommer dem ikke kun til gode i engelsk, men på i alle sprogfag.

Vi havde succes med at afprøve metoden i en 8. klasse, som var en kulturelt og sprogligt sammensat elevgruppe, der talte ni forskellige sprog. Men man kan lige så vel anvende den i mere homogene klasser og på andre niveauer, da alle elever vil have gavn af guidet fælleslæsning og et fokus på udvikling af sproglig opmærksomhed i engelsk.

Vi valgte at bruge to digte – et kort og et langt – fra versenovellen *The Poet X* af Elizabeth Acevedo (2018), der både indeholder engelsk- og spansksproget tekst, men metoden kan også anvendes med romaner og med monosproglige tekster, hvis man ønsker et andet fokus. Til inspiration er her et af de digte, vi brugte.

How I Can Tell

I can tell when Mami is really angry because her Spanish becomes faster than usual.

The words bumping into one another like go-karts.

“Mira, muchacha . . . You will not embarrass me in church again.

From now on, you’re going to fix yourself. Do you hear me, Xiomara?

No te lo voy a decir otra vez.”

(But I know she will in fact tell me again.

And again.)

“There are going to be some big changes.”

Vi håber, at du har mod på at afprøve guidet fælleslæsning – måske endda med flersproget litteratur – i din klasse. Vi er sikre på, at eleverne vil gribe det, hvis du giver det en chance.

LITTERATURLISTE OG FORSLAG TIL VIDERE LÆSNING

Acevedo, E. (2018). *The Poet X*. HarperTeen

Drachmann, N. (2023). *Flersprogethedsdidaktik og sproglig opmærksomhed – Et læreplansstudie på tværs af sprogfag og klassetrin i den danske grundskole*. Acta Didactica Norden, 17(1), 28 sider. <https://doi.org/10.5617/adno.9831>

Mortensen, L. M. (2024). “Jeg lærte folk bedre at kende, også om deres liv uden for skolen”: Om guidet fælleslæsning som en bro mellem faglig og social dannelse og trivsel. KvaN, 44(128), 65-77

Møller, L. Ø. (2024). *Prisnomineret: Helene og Jens fik eleverne til at engagere sig sprogligt med flersprogede tekster i engelsk*. Folkeskolen.dk. <https://tinyurl.com/gflengelsk>

Læseforeningen (u.å). *Fælles om læsning: Systematisk afprøvning af guidet fælleslæsning i skolen*. Læseforeningen.dk. <https://tinyurl.com/laeseeforeningen>

Lund, H. Romme, (u.å). *Læselyst i et internationalt perspektiv*. <https://tinyurl.com/laeselystpisa>.

FRA RAP TIL SAMTALE:

STYRKELSE AF MUNDTLIGHED

GENNEM UNDERVISNINGSFORLØB

I FRANKOFON HIPHOP

Her er fem forskellige idéer til, hvordan du kan styrke elevernes mundtlige kompetencer med udgangspunkt i sange af populære frankofone rappere. Idéerne er formet som et undervisningsforløb om fransk hiphop udarbejdet til franskelever i 9. klasse.

Hvorfor hiphop?

Et væsentligt element i arbejdet med mundtlighed er at møde eleverne i den kulturelle kontekst, hvor de selv færdes – dér hvor de, uden måske selv helt at lægge mærke til det, allerede er i kontakt med det mundtlige sprog. I engelskundervisningen har vi det privilegie, at eleverne selv møder det engelske sprog i hverdagen gennem film, spil, serier og (ofte digital) dialog med engelsktalende unge. Dette privilegie har vi ikke i samme grad i franskundervisningen. Men ét sted har de danske elever stadig en markant kontaktflade med den franske ungdomskultur og dennes mundtlighed: i hiphop-musikken. De unge lytter til rapperens tekster og kender deres baggrundshistorie, og det er blevet et fænomen blandt unge at indøve rapperens tekster til perfektion, så de kan synge med til kunstnerens koncerter.

Om end det også i hiphoppen særligt er den engelsksprogede kultur, der har manifesteret sig i de unges hverdag, så er den internationale, og altså især franksprogede hiphopkultur, også blevet udbredt og populær. "Har du hørt Stromaes nyeste album?" spurgte en elev mig for nogle år siden. Og jeg har oplevet lignende oprigtig interesse for flere franske hiphoppere, herunder blandt andre Maitre Gims, MHD, Vegedream og Aya Nakamura – for blot at nævne nogle få. Hiphoppen kan altså på den måde være en kærvkommen lejlighed til at eksponere eleverne for et fransk sprog, som de kan genkende fra deres liv uden for klasseværelset.

Hvordan kan hiphop styrke elevernes mundtlige kompetencer og skabe større autenticitet i undervisningen?

De frankofone rappers tekster giver et autentisk indblik i de mange forskellige elementer af talesprogsfransk. Her ser man bl.a. sammentrækninger mellem pronomenet og verballedet. F.eks. bliver *je suis* til *j'suis*. Mange af sangene er skrevet, så de afspejler rapperens fonetiske udtale. F.eks. bliver *Je viens de la France* til *Je viens d'la France* (fra sangen *La Pluie* af OrelSan feat. Stromae). Og så er der de udprægede 'ne'-drop ved nægtelser, som f.eks. *j'suis pas fier* i stedet for *je ne suis pas fier* (fra sangen *Lundi* af Sofiane).

Læringsmål

- Eleverne har viden om typiske talesprogstræk i det franske sprog, f.eks. 'ne'-drop ved nægtelse.
- Eleverne kan oplæse et tekststykke fra en sang og efterligne rapperens udtale.
- Eleverne kan tale om hverdagsnære emner.

Valg af musik

Jeg har taget udgangspunkt i uddrag af sangene: *Lundi* af Sofiane, *La pluie* af OrelSan feat. Stromae, *Pookie* af Aya Nakamura samt *A kele n'ta* af MHD. De fire uddrag er alderssvarende, og niveauet er tilpasset elever på niveau A1-A2.

Af SABRINA EKSTRØM, cand.mag. i fransk sprog og kultur, fransklærer i grundskolen på Ingrid Jespersens Gymnasieskole i København, forfatter hos Veje til Viden

DE UNGE LYTTET TIL RAPPERNES TEKSTER OG KENDER DERES BAGGRUNDSHISTORIE, OG DET ER BLEVET ET FÆNOMEN BLANDT UNGE AT INDØVE RAPPERNES TEKSTER TIL PERFEKTION, SÅ DE KAN SYNGE MED TIL KUNSTNERNES KONCERTER.

HIPHOP

Fem idéer til undervisning om frankofon hiphop

Jeg har opstillet fem forskellige og afprøvede idéer til, hvordan man kan undervise i frankofon hiphop.

1

Idé nr. 1: Find ord fra sangteksten, hvor stavemåden er anderledes end normalt. Øv jer på at læse dem højt for hinanden.

Først skal eleverne markere steder i sangene, hvor de selv mener, at sætningskonstruktionerne adskiller sig fra det fransk, de normalt oplever. I denne øvelse fokuseres ikke på korrekthed, altså om eleverne rent faktisk kan finde ord eller sætninger som adskiller sig, men snarere på at vække en undren hos eleverne. I denne øvelse tager vi udgangspunkt i omkvædet fra *Lundi* af Sofiane (se eksempler på mine understregninger i teksten).

J'me réveille la tête en bois, j'suis pas fier
Encore bourré d'hier, encore bourré d'hier
J'me réveille la tête en bois, j'suis pas fier
Encore bourré d'hier

2

Idé nr. 2: Find nægtelser i sangteksten, og lav dine egne nægtelser med 'ne'-drop.

Her kan du som lærer starte med at repetere de franske nægtelser og gennemgå, hvordan den franske nægtelse er en toledet størrelse, som f.eks. *ne...pas* (ikke), og at nægtelsen normalt skal omkranses verballedet, som f.eks. *je ne suis pas fier*. Der er adskillige 'ne'-drop i frankofon hiphop. (Det er dog værd at bemærke, at Aya Nakamura faktisk bevarer 'ne' i nægtelser; se uddrag af *Pookie*).

'Ne'-drop ved nægtelser finder vi typisk i uformelle hverdagssituationer på fransk mellem fransktalende personer. Eleverne skal derfor i denne øvelse finde nægtelser i de forskellige uddrag og lave deres egne nægtelser – både med og uden 'ne'-drop.

3

Idé nr. 3: Lydoptag dig selv – læs en sangtekst højt på samme måde som en af de valgte rappere.

I denne øvelse kan du f.eks. tage udgangspunkt i sangen *La Pluie*, hvor eleverne skal forsøge at imitere kunstnerne OrelSan og Stromae's rap. Som led i denne øvelse kan du markere steder i sangen, hvor udtalen adskiller sig markant fra den gængse måde at udtale ordene på (fra idé nr. 1). I denne øvelse kan eleverne med fordel lydoptage sig selv – gerne sammen med en kammerat – for at høre,

FORTSÆTTES >>>

hvordan de lyder, når de udtaler ordene. Optagelsen kan, hvis eleverne selv ønsker det, afspilles i grupper eller i klassen.

4

Idé nr. 4: Skriv et nyt vers til rapperen, og læs det højt for en klassekammerat.

I denne øvelse kan du tage udgangspunkt i f.eks. Aya Nakamuras *Pookie*, hvor kunstneren har en hønse at plukke med et gammelt bekendtskab – sangen er derfor en form for *diss track*. Eleverne kan her stilles opgaven at skulle skrive et nyt vers til *Pookies* sang, i samme genre, og fremføre det i klassen. Denne øvelse kan også tage udgangspunkt i andre rapsange, hvor eleverne skriver et nyt vers, der passer til den valgte sang.

5

Idé nr. 5: Arbejd med et hverdagsstema i sangen, og fremlæg dine svar for en klassekammerat.

Mange rapsange har hverdagsnære tematikker. I Sofianes *Lundi* taler fortælleren om, at han ikke er stolt af sig selv. Han drikker for meget, han vil gerne starte forfra og droppe alkoholen (heraf kommer navnet på sangen, som betyder mandag – starten på en ny uge og dermed starten på et nyt livskapitel). Med denne øvelse kan eleverne med udgangspunkt i en valgt sang selv fortælle, hvordan en typisk uge ser ud for dem.

I OrelSan og Stromaes *La pluie*, der handler om OrelSans hjemegn Caen i det nordlige Frankrig, hvor det regner mange dage om året, beskriver kunstnerne det rurale, provinsielle Frankrig. I denne øvelse kan eleverne f.eks. blive sat til at beskrive det danske vejr, og hvad de synes om det.

I MHD's *A kele n'ta* beskriver MHD forholdet til sin kammerat, der lige er blevet forlovet med en kvinde. Her taler MHD varmt om deres venskab, og hvordan hans ven har fundet den helt rigtige kvinde i sit liv. Her kunne eleverne drage paralleller til eget liv: Har man nogen venskaber, som betyder meget for en, og hvorfor?

Differentieringsmuligheder

Der er mulighed for at tekstdifferentiere og vælge de hiphopsange, som passer til klassens niveau og interesser. Desuden kan nogle elever sættes til at læse store dele af sangen eller måske den hele, mens andre kan arbejde med uddrag.

Inspiration til frankofon hiphop, som er særligt populært blandt eleverne

Jeg vil anbefale, at I udover de tidligere nævnte sange også lytter til *Bécane* af Yamê, *Ramenez la coupe à la maison* af Vege Dream og *Di-lemme* af Lous and The Yakuza.

Uddrag 1: *La Pluie* af OrelSan feat. Stromae

[Couplet 3 : OrelSan]

Chez moi, y'a du soleil quarante jours par an
Tu peux passer la plupart de l'année à l'attendre
J'regardais par la fenêtre, enfermé dans ma chambre
J'piais pour la fin d'l'averse et aller faire d'la rampe
J'connais qu'le bruit d'la pluie, l'odeur du béton mouillé
Si j'suis parti, c'est parce que j'avais peur de rouiller
Trempe, j'aurais jamais pensé
Qu'le mauvais temps finirait par me manquer

I ENGELSKUNDERVISNINGEN HAR VI DET PRIVILEGIE, AT ELEVERNE SELV MØDER DET ENGELSKE SPROG I HVERDAGEN GENNEM FILM, SPIL, SERIER OG (OFTE DIGITAL) DIALOG MED ENGELSKTALENDE UNGE. DETTE PRIVILEGIE HAR VI IKKE I SAMME GRAD I FRANSKUNDERVISNINGEN.

Uddrag 2: Lundi af Sofiane

[Refrain]

J'me réveille la tête en bois, j'suis pas fier
 Encore bourré d'hier, encore bourré d'hier
 J'me réveille la tête en bois, j'suis pas fier
 Encore bourré d'hier
 J'ai besoin d'un matin pour me ranger (pour me ranger)
 D'un lundi pour tout changer (pour tout changer)

Uddrag 3: Pookie af Aya Nakamura

[Pré-refrain]

J'suis gang, hors game
 Boy ne joue pas, bang bang bang
 J'suis gang, hors game
 Boy ne joue pas, bang bang bang

[Refrain]

Blah blah blah d'la pookie
 Ferme la porte, t'as la pookie dans l'side
 Blah blah blah d'la pookie
 Ferme la porte, t'as la pookie dans l'sas
 Pookie, pook-pook-pookie
 Ferme, ferme la porte, t'as la pookie dans l'side
 Pookie, pookie, pookie
 Ferme la porte, t'as la pookie dans l'sas
 Ah, depuis longtemps, j'ai vu dans ça depuis longtemps
 J'ai vu dans ça depuis longtemps, ah, ah, j'ai vu dans ça

Uddrag 4: A kele n'ta af MHD

[Couplet 1]

C'est plus qu'un pote c'est devenu un frère
 Quand j'marche avec lui, plus rien n'm'effraie
 On a vécu des choses qu'on peut pas citer
 Entre nous pas d'langue de bois, pas d'secret
 On n'a pas changé les années sont passées
 Certains nous ont lâchés
 On s'est promis d'être soudés jusqu'au bout
 Tu l'as choisie, vous deux c'est l'amour fou
 Tu connais sa famille, elle connaît la tienne
 Dans les moments durs, elle partage ta peine
 N'aie pas d'inquiétude t'es sa première et dernière
 Accroche-toi le bonheur t'appelle

EKSEMPLER:

**Et eksempel på et vers skrevet af en elev
 (fra idé 4)**

Monsieur, écoutez, il faut se réveiller,
 Nous, on veut travailler, pas juste vous écouter.
 Si ça continue, dans un futur très proche,
 On va tous échouer, et ce ne sera pas un reproche.

**Et eksempel på en beskrivelse af det danske vejr,
 skrevet af en elev (fra idé 5)**

Quel temps fait-il au Danemark ?
 En hiver, il fait froid. Il y a parfois du vent et de la neige. Il pleut.
 Au printemps, il fait frais, mais le soleil revient.
 En été, il fait beau et le soleil brille. Parfois, il pleut un peu.
 En automne, il pleut souvent et il y a du vent.

HIPHOP

Af SØREN HATTESEN
BALLE,
lektor i engelsk ved
Professionshøjskolen
Absalon

MERETE OLSEN,
lektor i engelsk ved
Professionshøjskolen
Absalon

LINE KROGAGER
ANDERSEN,
sprogdidaktisk forsker
og ph.d. ved UCL
Professionshøjskole

Har kommunikativ
sprogundervisning en
fremtid i skolen?
Ja, siger skolens
kommende sproglærere!

SUSANA SILVIA FERNÁNDEZ,
professor i fremmed-
sprogspædagogik ved
Aarhus Universitet

ANNETTE SØNDER-
GAARD GREGERSEN,
docent og ph.d. ved
Københavns
Professionshøjskole

CAMILLA FRANZISKA
HANSEN,
projektleder, lektor og
ph.d. ved UC Syd

Vi er en gruppe undervisere og forskere fra læreruddannelsen og universitetet, som er tilknyttet forskningsfællesskabet Sprogdidaktisk Fokus under Center for Grundskoleforskning, som er et partnerskabssamarbejde mellem nogle af landets professionshøjskoler og Syddansk Universitet.

Denne artikel beskæftiger sig med en spørgeskemaundersøgelse af sproglærerstuderendes forestillinger om sprog og sprogdidaktik ved studiestart, hvor der er taget udgangspunkt i følgende undersøgelses-spørgsmål:

Hvilket syn på sprog og sprogundervisning har fremtidens sproglærere ved begyndelsen af deres lærerstudie?

Kvantitative resultater

I undersøgelsen deltog der 109 studerende – heraf 87 lærerstuderende, 7 masterstuderende og 25 universitetsstuderende fra landets professionshøjskoler og Københavns og Aarhus Universitet.

I denne undersøgelse fokuserer vi på de 87 lærerstuderende fra professionshøjskolerne. Blandt disse var følgende undervisningsfag repræsenteret: engelsk med 71 studerende, fransk med 16 studerende og tysk med 8 studerende. Nogle af de studerende har flere sprogfag. Derfor bliver det mere end 87 studerende, når tallene lægges sammen.

I den kvantitative del af spørgeskemaerne skulle de studerende forholde sig til en række udsagn om sproglæring i forhold til, om de var enige, uenige eller hverken enige eller uenige i udsagnene. Udsagnene samlede sig i 3 hovedtemaer:

- Behavioristiske antagelser om sproglæring
- Sammenhængen mellem sproglæring og kultur
- Klasserumssprog og elevernes sproglige ressourcer

Undersøgelsen optalte, hvor mange der var enige, hvor mange der var uenige, og hvor mange der hverken var enige eller uenige. Hos de lærerstuderende viste nedenstående resultater sig i den angivne rangorden alt efter tilslutning til det enkelte udsagn.

Undersøgelsen viste, at der er stor enighed om følgende udsagn rangordnet i forhold til mest tilslutning til og mindst tilslutning til udsagnene:

- at sprog skal bruges aktivt til i fællesskab at løse opgaver
- at motivation er afgørende for sproglæringen
- at mennesker kan have en særlig evne til at lære sprog
- at sproglige fejl hos eleverne er tegn på, at eleverne er i gang med at udvikle deres sprog
- at sproglæring sker gennem efterligning og repetition
- at det er vigtigere at tale sproget flydende end at tale det korrekt
- at man skal have kendskab til kulturen bag sproget
- at man skal kunne tale det sprog, man skal undervise i. (Dette gælder især for studerende, der har valgt engelsk som undervisningsfag)
- at man skal tale målproget i undervisningen (Det skal samtidig nævnes, at tysk- og franskstuderende er udpræget uenige i dette udsagn).

Undersøgelsen viste, at de studerende er mindre enige i følgende udsagn rangordnet ift. mindst tilslutning til og mest tilslutning til udsagnene:

- at man bliver 'smittet' af hinandens fejl
- at sproglæring mest handler om at lære grammatik
- at man skal lyde som modersmålstalende
- at man skal rette fejl for at hindre dårlige vaner

En overvejende del af de studerende – især de engelskstuderende – er uenige eller meget uenige i, at grammatikundervisning skal foregå på dansk. Men der er også en hel del, der mener, det skal foregå på dansk.

Undersøgelsen viste, at der er udsagn, hvor de studerendes enighed eller uenighed fordeles sig mere spredt. Det gælder følgende udsagn:

- at fejl skyldes indflydelse fra modersmålet
- at gode sprogfærdigheder er det mest afgørende for at blive en kvalificeret sproglærer
- at eleverne skal gøre brug af alle de sprog, de kender

(Flere tysk- og franskstuderende er dog overvejende enige i, at alle elevernes sprog skal i spil i undervisningen).

Det skal understreges, at de fleste studerende i undersøgelsen ikke har været i gang med deres sprogstudie på læreruddannelsen særligt længe. Dette gælder de studerende, der har engelsk som deres første undervisningsfag. Nogle har dog haft andre fag inden deres sprogfag og har derfor en for forståelse for planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning og kendskab til Fælles Mål.

Kvalitative resultater

Mønstrene i de studerendes kvalitative besvarelser kan inddeles i forskellige temaer. Det, der bl.a. interesserer de lærerstuderende, er, at sprog giver mulighed for kommunikation med andre. I forlængelse heraf fremhæver de, at sprogfagene ikke bare giver muligheden for kommunikation med andre, men også adgang til verden og til andre kulturer. Det er værd at bemærke, at når de sproglærerstuderende taler om sprogfagene og muligheden for at blive i stand til at kommunikere med andre, er det den mundtlige kommunikation, som er vigtig for dem.

Dette særlige fokus på kommunikativ kompetence viser sig på flere niveauer i de studerendes svar på spørgsmålene fra spørgeskemaundersøgelsen:

Interesse for sprog

Når de studerende bliver spurgt om, hvad der interesserer dem ved sprogfag, nævner mange af dem kommunikation med andre kulturer og indsigt i disse.

Fx skriver en engelskstuderende følgende ift. sin interesse for sprogfag:

”At kunne kommunikere på tværs af kultur og lande”.

Om sin interesse for sprogfag udtaler en franskstuderende:

”Selve sproget, udtale, det at kunne tale og kommunikere med andre, men også det perspektiv, at verden åbner sig for en, man møder andre mennesker og får en større forståelse for diversitet”.

Fx udtaler en anden franskstuderende, som ikke har haft et sprogfag tidligere på uddannelsen:

”Derudover er det også interessant, hvordan sprog åbner for nye dele af verden. Gennem sprog bliver man i højere grad verdensborger, idet man opnår redskaber til at få indsigt i – og gebærde sig i og omkring – det eller de pågældende lande med det pågældende sprog”.

De studerende er enige om, at den kommunikative dimension i sprogfagene er en væsentlig faktor ved deres interesse for sprog. Samtidig er det værd at nævne, at alle de tre studerendes udtalelser peger på, at sprog giver mulighed for kontakt med og indsigt i verden og kulturer.

Dette viser sig også i en fjerde studerendes udtalelse om sin interesse for sprog:

”Sprog som nøgle til [...] kommunikation og indblik i og forståelse af andre levemåder og kulturen”.

Oplevelser med at lære sprog

Når de studerende skal forholde sig til succesfulde sprog læringsoplevelser, fremhæver de læringssituationer, hvor sproget bruges eller har været brugt til kommunikation, især mundtlig kommunikation. Fx nævner to studerende følgende:

"Situationer hvor man øver scenarier i at kommunikere. At rejse ud og møde andre unge der lærer sprog, som man kan tale med".

"Det lykkedes helt klart bedst for mig når jeg bare fik lov til at snakke en masse uden at tænke over om hvorvidt det jeg sagde var rigtigt eller forkert".

I tråd med disse udsagn optræder der udsagn, der pointerer, at traditionel grammatikundervisning ikke har den store effekt i forhold til sproglæringen. Dette gælder fx følgende:

"Tysk i folkeskolen husker jeg som meget formelt og strukturalistisk. Jeg husker primært at have siddet og arbejdet i grammatikhæfter. Desværre virkede det demotiverende for mig".

Motivation for at blive sproglærer

Den samme tendens i forhold til kommunikation viser sig, når de studerende bliver spurgt om, hvad der har motiveret dem til at blive sproglærere. De giver bl.a. udtryk for følgende:

"Jeg ønsker at inspirere elever til at finde glæden i at kunne kommunikere og udtrykke sig på en anden måde end modersmålet. Det er lidt som at se verden igennem andre briller".

"Jeg har selv oplevet, hvor vigtigt det er at kunne sproget, og set, hvor mange muligheder man har ved at kunne kommunikere[...] med andre. Jeg tror på, [at] det, at man kender til andre kulturer, er med til at danne os mennesker og er vigtigt for at kunne forstå, hvorfor nogle lever anderledes, end vi gør".

Ikke bare interesserer de studerende sig for sprogfag, fordi de muliggør kommunikation med andre mennesker og indsigt i andre kulturer. Det er også dette, som de studerende vil give videre til eleverne i sprogundervisningen.

Den gode sproglærer

De studerendes billede af den gode sproglærer synes at bekræfte, at det kommunikative aspekt ved sproget og sproglæringen har stor betydning for dem. Således udtaler en studerende:

"En god sproglærer for mig er en lærer der [...] give[r] konkrete værktøjer til at kunne kommunikere nogenlunde flydende eller forstående, [...]"

Samtidig med at den gode sproglærer lægger vægt på den kommunikative brug af sprog i undervisningen, peger de studerende også på, at udviklingen af elevernes kommunikative færdigheder hænger sammen med lærerens skabelse af et trygt læringsrum, hvor fejl anerkendes som en del af udviklingen. Dette kommer fx til udtryk, når nogle af de studerende siger:

"En god sproglærer kommer ind i klassen og skaber med det sammen en stemning om, at det er helt ok at fejle, og vi skal bare have det sjovt med at lære sprog".

"En lærer, der accepterer/er glad for fejl, der anerkender elevernes sprogudvikling, der giver eleverne tryk[hed] ved at tage risiko [i forhold] til at lære og udfordre sig selv, osv."

Indhold og didaktik i sprogundervisningen

Når de studerende bliver spurgt om, hvad de vil lægge vægt på indholdsmæssigt og didaktisk i deres egen sprogundervisning, ligger deres svar i forlængelse af, hvad de giver udtryk for i forbindelse med undersøgelsens øvrige spørgsmål. Igen fremhæves kommunikation, sproget som adgang til verden og andre kulturer og det trygge læringsrumets betydning for sprogtiltagelsen og udviklingen af kommunikative færdigheder. Dette manifesterer sig i følgende udtalelser:

"Didaktisk vil jeg være fokuseret på at skabe et miljø hvor det at tage fejl ikke bliver en frygt".

"Fokus på kommunikativ undervisning, samt at det skal være interessant for eleverne, da det ofte er i forbindelse med interesse for emnet, at man lærer mest.

Særlig vægt på at få snakket sproget med hinanden, så man bliver komfortabel i bare at prøve at snakke, sådan lærer man rigtig meget. Selvfølgelig skal der også noget grammatik til, som man kan forsøge at gøre spændende".

"Jeg vil lægge vægt på brugssproget. Målet skal være, at eleverne kan tage på ferie i Tyskland og begå sig med chunks, gambits og i enkle handlesituationer".

"Interkulturelt sprogbrug. Derudover vil jeg være opmærksom på at læne mig op ad et dynamisk kulturbegreb og en transnational tilgang".

De nye sproglæreres bekymring

Når de studerende bliver spurgt om deres største bekymring i forhold til at blive sproglærere, nævner de differentiering, motivation og deres egen sproglige kompetence. Dette kommer bl.a. til udtryk gennem følgende udsagn:

"Ikke at kunne formå at samle de elever op der ikke helt har fanget tråden, samtidig med at kunne udfordre dem der måske er foran".

"At kunne motivere eleverne for at lære et fremmedsprog i en tid hvor alle kan engelsk, og hvor man kan få kvalificeret hjælp af AI-værktøjer".

”På nuværende tidspunkt er det, jeg frygter for, at jeg ikke bliver så dygtig til sproget som jeg drømmer om”.

Hos nogle fransk- og tyskstuderende træder frygten for manglende motivation hos eleverne for at lære sproget tydeligere frem end blandt de engelskstuderende:

”At eleverne ikke er motiveret for at lære sproget, og at de kun har valgt det fordi de ikke ville have tysk”.

Opsamling

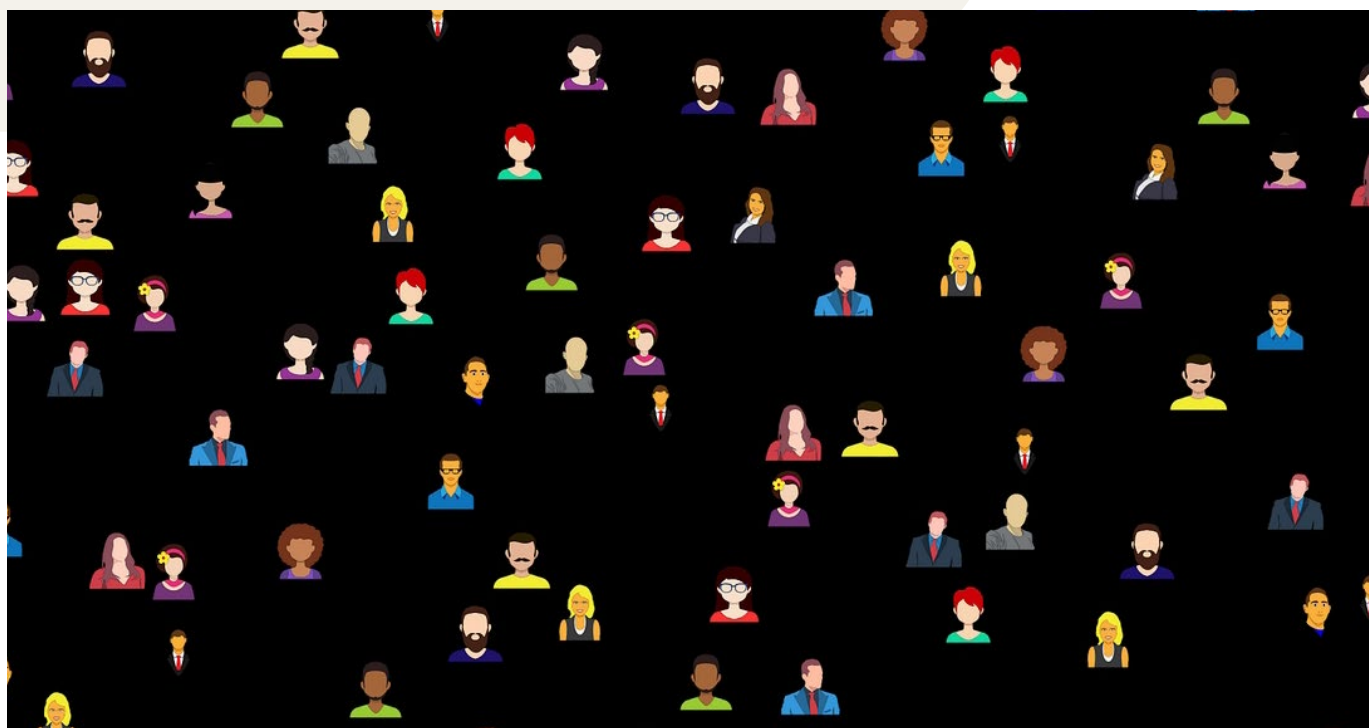
Når man opsummerer de sproglærerstuderendes svar på undersøgelsens forskellige spørgsmål, er det interessant, at de lægger sig tæt op ad formål og målsætninger for sprogfagene i faghæfterne. Herudover kan det nævnes, at vores resultater stemmer godt overens med det Nationale Center For Fremmedsprogs fund i undersøgelsen *Lærerstuderendes perspektiver på sprogfagene – En motivationsundersøgelse* (NCFF, 2024).

Deres fokus på kommunikation og udvikling af kommunikativ kompetence kunne f.eks. forklares med, at de har gået i en skole, hvor dette har været praktiseret. En anden forklaring kunne være deres oplevelser med fremmedsprog uden for skolen, eksempelvis gennem rejser og brug af forskellige medier - herunder mødet med andre via online fællesskaber.

Bemærkelsesværdigt er det, at rigtig mange af de sproglærerstuderende lægger vægt på fejl som del af den sproglige udvikling, og at der bør gives plads til, at eleverne kan lave fejl i forbindelse med deres læring.

Alt tyder således på, at skolens kommende sproglærere allerede ved studiestart fremhæver den kommunikative sprogundervisning og interkulturalitet som centrale elementer. Herudover lægger de vægt på elevernes motivation og tryghed i sprogundervisningen.

Det betyder, at der i læreruddannelsen fortsat skal lægges vægt på de mange deltagelsesmuligheder og variation i undervisningen, og samtidig skal trygheden i sprogundervisningen understøttes med stilladsering og relationsdannelse

REFERENCER

Børne- og Undervisningsministeriet (2019a). *Engelsk – Faghæfte 2019*. København: Børne- og Undervisningsministeriet. Lokaliseret d. 19.3. 2025 på https://emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_Fagh%C3%A6fte_Engelsk_2020.pdf

Børne- og Undervisningsministeriet (2019b). *Tysk – Faghæfte 2019*. København: Børne- og Undervisningsministeriet. Lokaliseret d. 19.3. 2025 på https://emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_Fagh%C3%A6fte_Tysk_2020.pdf

Børne- og Undervisningsministeriet (2019c). *Fransk – Faghæfte 2019*. København: Børne- og Undervisningsministeriet. Lokaliseret d. 19.3. 2025 på https://emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_Fagh%C3%A6fte_Fransk_2020_1.pdf

Det Nationale Center for Fremmedsprog (2024). *Lærerstuderendes perspektiver på sprogfagene – En motivationsundersøgelse*. København & Aarhus: NCFF. Lokaliseret d. 21.3. 2025 på <https://viden.ncff.dk/ncff/laererstuderendes-perspektiver-paa-sprog-fagene-en-motivationsundersogelse>

Udlandsophold

- en vej til lærerfaglige kompetencer hos lærerstuderende

Af ANNETTE S. GREGERSEN · METTE JØRGENSEN · SABINE LAM · RIKKE PEDERSEN

Mit udlandsophold har bidraget til, at jeg kan se tingene fra nye vinkler. Opholdet har øget min kritiske tænkning og givet mig nye perspektiver. Jeg oplever, at mit udlandsophold har gjort mig mere omstillingsparat, ydmyg, nysgerrig og givet mig et netværk, som kan gavne mig i fremtiden, både socialt og professionelt.
(Lærerstuderende 2023)

Har vi i Danmark verdens bedste skole? Spørgsmålet er vanskeligt at besvare, for hvordan måler man kvaliteten af en national uddannelsesinstitution som folkeskolen? Man gør det f.eks. gennem internationale komparative studier som PISA og PIRLS, hvor blandt andet danske elevers læse- og matematikkompetencer sammenlignes med elevers fra andre lande over en årrække.

Uanset hvad resultaterne af undersøgelserne viser, er sammenligningen en mulighed for at se på den danske folkeskole fra andre vinkler. Denne komparative og kritiske videnstilegnelse kan de lærerstuderende også få gennem f.eks. studietid i et andet land.

Den nye læreruddannelse fra 2023 peger på, at danske lærerstuderende skal have "muligheden for deltagelse i internationale aktiviteter, herunder tydelige mobilitetsvinder for studieophold og praktik i udlandet."

På læreruddannelsen på Københavns Professionshøjskole har studerende derfor mulighed for som udvekslingsstuderende at rejse til en uddannelsesinstitution i udlandet som en del af deres uddannelse - udgående studentermobilitet. Læreruddannelsen modtager tilsvarende udvekslingsstuderende fra internationale samarbejdsinstitutioner, som gennemfører dele af deres uddannelse i Danmark - indgående studentermobilitet.

Organisering af internationale aktiviteter på KP

Internationale koordinatorene på uddannelsen følger systematisk op på de studerendes evalueringer, bl.a. gennem en kvalitativ indsamling af udgående studerendes erfaringer fra deres studieophold.

Forfatterne til denne artikel har indhentet fire kvalitative studenterevalueringer fra den kvalitative indsamling i 2020-22. Formålet er at undersøge, hvorvidt studerendes erfaringer fra et udlandsophold klæder dem på til at indfri centrale dele af den nye læreruddannelses formålsparagraf.

I FORMÅLSPARAGRAFFEN STÅR DER BLANDT ANDET, AT:

Uddannelsen skal fremme de studerendes nysgerrighed og kritiske sans samt motivere til fordybelse, oplevelse og virkelyst, så de studerende blandt andet udvikler "deres lærerfaglighed baseret på selvstændighed, frihed og alsidighed i metodevalg" og kan "virke aktivt, selvstændigt og ansvarligt i udvikling af folkeskolen".

FORTSÆTTES >>>

AF ANNETTE S. GREGER-SEN, docent, ph.d. på Københavns Professionshøjskole (KP), Lærerruddannelsen, Forskning og Udvikling

METTE JØRGENSEN, uddannelsesleder, ph.d., KP, Lærerruddannelsen

SABINE LAM, lektor og international koordinator, cand. pæd. pædagogisk antropologi og globalisering, MA i fremmedsprogspædagogik, KP, Lærerruddannelsen

Kvalitativ evaluering af et udlandsophold i Tyskland – design og metode

En af de kvalitative evalueringer var med en lærerstuderende, der læser undervisningsfaget tysk. Evalueringen blev transskriberet og gav os mulighed for at indkredse fagdidaktiske tematikker fra Erasmus+-programmet koblet med sprogfagernes nationale fagbeskrivelser: language skills, cultural knowledge, tolerance, dialogisk undervisning og interkulturel kompetence. Læsningen førte os frem til at stille følgende undersøgelsesspørgsmål:

Kan et udlandsophold bidrage til at give en lærerstuderende med et sprogfag muligheder for at til styrke sine sproglige og kulturelle kompetencer samt udvikle tolerance og interkulturel kompetence i et samspil med de fremhævede kompetencer i den nye bekendtgørelse?

Vi valgte en analysemodel med afsæt i en deduktiv tilgang. Vi valgte casen som analyseform og definerer den som en konkret beskrivelse af en virkelig situation eller hændelse, der rummer en eller flere problemstillinger. Analysen giver anvisninger på, hvordan man som lærerstuderende og kommende lærer kan agere i forhold til de udfordringer, man møder i sin praksis, og hvordan man kan handle i praksis. Vores case har en åben slutning, der giver plads til refleksioner over pædagogiske handlemuligheder som kommende lærer i grundskolens sprogfag.

Teoretisk reference

Teoretisk er vi inspireret af Olga Dysthes forskning i dialogisk undervisning, der er kendetegnet ved centrale begreber som flerstemmighed, autentiske spørgsmål, optag og høj værdisætning:

- Flerstemmighed har som omdrejningspunkt, at mange elever kommer til orde, og at forskellige opfattelser tages ind og bliver udfordret.
- Autentiske spørgsmål stiller krav om, at læreren stiller ægte/åbne spørgsmål uden at forvente/lægge op til et bestemt svar.
- Optag betyder, at læreren inkorporerer elevens bidrag i samtalen og bygger videre på dem.

- Høj værdisætning betyder, at læreren giver klart udtryk for, at et elevbidrag i klasesamtalen er af værdi og nyttigt for den fælles samtale.

Vi er ligeledes inspireret af Michael Byram's forskning i interkulturel kompetence, der er kendetegnet ved hans beskrivelse og definition af fem delkompetencer, som tilsammen består af viden (knowledge), holdninger (attitudes), to former for færdigheder (skills), og kritisk kulturel bevidsthed/politisk dannelse (education).

For Byram er målet, at den enkelte person bliver i stand til at indgå i en aktiv dialog med andre mennesker uden for egen sproglige og kulturelle kontekst på basis af nytilegnet viden i nye kontekster og i den forbindelse ændre forestillinger om såvel egen som andre(s) kulturer.

mødte allerede hjemme på KP kontaktpersonen fra universitetet i semestret inden sit studieophold. Hun havde mod på at kommunikere på tysk, men var sprogfærdighedsmæssigt udfordret. Som forberedelse til studieopholdet søgte hun derfor et stipendie fra Goethe Institutet til et intensivt sprogkursus i Tyskland forud for studieopholdet. Mens hun var på studieophold, boede hun sammen med en anden KP-studerende i et bofællesskab med tyske studerende. Hun og den anden KP-studerende talte så vidt muligt tysk med hinanden.

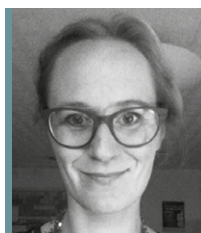
I løbet af opholdet mødte den studerende andre udvekslingsstuderende, som hun kommunikerede med på tysk: "Jeg blev en del af en meget international gruppe med mennesker fra Ungarn, Polen, Tjekkiet, Ukraine, Italien, Spanien, Frankrig og USA. Det var så fedt at lære så mange andre mennesker at kende."

Aktiv dialog

Klog på sprog og kulturer

I casen, vi har set nærmere på, valgte den studerende i 2022 et studieophold i Tyskland, fordi hun havde valgt undervisningsfaget tysk på lærerruddannelsen. Hun valgte desuden det specifikke partneruniversitet, fordi hun dér kunne kombinere et studieophold med et praktikforløb. Den studerende

RIKKE, PEDERSEN,
chefkonsulent, faglig
ansvarlig for internatio-
nalisering, sociolog, KP,
International Enhed

UDLANDS OPHOLD

Hun blev også venner med tyske studerende:

"Jeg har fået tre rigtig gode tyske veninder, som jeg tror jeg kommer til at have kontakt med fremover. Jeg søgte også aktivt at få lokale veninder ved at tage til arrangementer, der ikke var lavet for internationale studerende. En af mine veninder fik jeg også igenem en studiegruppe.

Den studerende læste kurser på tysk. Delvist sammen med andre udvekslingsstuderende, blandt andet et sprogkursus, delvist med tyske studerende. Hun var derudover i praktik på en Werkrealschule i en 7. klasse, hvor de fleste elever havde tysk som andetsprog. Her tacklede hun de sproglige udfordringer med at undervise på tysk ved bl.a. at øve sig i at udarbejde simple og forståelige opgaver:

"Pga. de sproglige udfordringer satte jeg også forventningerne til mig selv ned, og det var en kæmpe læring for mig. Jeg har i en tidligere praktik haft rigtig svært ved at holde til presset. Jeg oplevede en stor mestringsgrad i forhold til planlægning og gennemførelse af undervisning. Det lykkedes endda så godt, at jeg på trods af de sproglige udfordringer kunne planlægge og gennemføre undervisning, som var meningsfuld for eleverne."

Ud over de sproglige udfordringer mødte den studerende også kulturelle udfordringer i forhold til omgangsformer mellem elever og lærere på den tyske skole:

"Mødet med den tyske skolekultur har gjort, at jeg har fået et bredere blik på, hvordan man kan gøre skole, og jeg har også fået et indtryk af, at der ikke kun findes én rigtig måde at gøre det på, men at flere fungerer."

Den studerende giver udtryk for, at hun er kommet i mål med sine forventninger til studieopholdet.

"Hovedformålet med mit udvekslingsophold var at udvikle mine sproglige kompetencer, og det har jeg i den grad gjort.

De kulturelle forhold var en bonus, som jeg førhen ikke havde tænkt over, men de erfaringer, jeg har gjort mig, kommer i fremtiden til at påvirke min indstilling overfor

andre, der lever uden for det danske lands grænser."

Casen viser først og fremmest, at den tysk-studerende har et dobbeltsprogligt fokuseret mål, som realiseres. Hun udvikler sine egne sprogkompetencer i samvær med andre studerende og udvikler sine sprogdidaktiske kompetencer i relation til praktiken, som hun gennemfører i en klasse, hvor tysk er andetsprog for flere af eleverne. Hun er i relation til sin egen sprogudvikling meget bevidst om, at sprog læres bedst i gode fagsociale kontekster i form af kurser. Hun er også meget bevidst om desuden at op- og indgå i sprogsociale og interkulturelle sammenhænge, og hun gør meget for at være en aktiv medskabende af disse sammenhænge gennem etablering af venskaber med andre studerende under opholdet.

Lærerfaglige kompetencer på tværs af læreruddannelsens fag

Foruden sprogtilegnelse giver casen også mulighed for at belyse den studerendes udvikling af mere almene lærerfaglige kompetencer, som skal opnås igennem læreruddannelsen, men som går på tværs af fag og indhold og ikke entydigt kan placeres i ét enkelt fag. Bekendtgørelsen for den nye læreruddannelse fra 2023 fremhæver således, at lærerstuderende bl.a. skal uddannes til at oparbejde engagement i forhold til opgaveløsning, indgå i udviklende og inddragende relationer samt kunne samarbejde med en lang række aktører, og desuden skal den studerende udvikle fordybelse, kreativitet, fantasi og virkelyst.

Opøvelsen af disse lærerfaglige kompetencer kommer i casen tydeligt til udtryk i beskrivelsen af den studerendes udvikling af de undersøgte begreber i relation til at planlægge, gennemføre og evaluere egne undervisningslektioner. Den studerende udvikler en metodik, der matcher såvel hendes egne som hendes elevers undervisnings- og læringspotentiale og laver didaktiske valg, der gør, at undervisningen bliver meningsfuld, inddragende og udviklende for alle elever – og desuden bidrager til fornyet virkelyst hos hende selv.

Dialogisk sprogundervisning

Nye veje at gå: Dialogisk undervisning og interkulturel læring

Den studerende beskriver, hvordan hun i praktik i en dansk skolekontekst tidligere har "haft svært ved at holde til presset". I sin praktik på en tysk skole går hun imidlertid anderledes til undervisningsopgaven. Med al sandsynlighed skyldes dette, at hun grundet sit udlandsophold er placeret i en anderledes og udfordrende kontekst, hvor hun tildes en ny position som 'den anden', hvilket bidrager til et perspektivskifte, som medfører, at hun gentænker sin egen rolle og tilgang til undervisningen.

Den studerendes position under udlandsopholdet ser ud til at understøtte en kulturel indlevelse i en flersproget tyskklasse: "De erfaringer jeg har gjort mig, kommer i fremtiden til at påvirke min indstilling overfor andre." Dette betyder, at den studerende udvider sin indlevelse og kulturforståelse, hvilket givetvis også fremadrettet vil ruste hende til at planlægge, gennemføre og evaluere egen undervisning i heterogene klasserum i en dansk skolekontekst.

FORTSÆTTES >>>

UDLANDSOPHOLD

Hun har ikke kun læst om, men erfaret en position som 'den anden', både sprogligt, kulturelt og socialt, hvilket har givet hende nye forudsætninger for at sætte sig ind i lignende positioner i et klasserum i sin fremtidige lærergerning.

Den lærerstuderende er placeret i et særligt socialt og sprogligt udfordrende klasserum i en international kontekst, som kræver noget andet af hende end i en dansk kontekst, og hun justerer forventningerne til sin undervisning i tyskklassen, hvilket efterfølgende giver hende overskud og mod på at gå nye veje.

Måske har den studerende tidligere undervist ud fra den traditionelle undervisning med fokus på IRE-samtaler, hvor Initiativet udgår fra læreren, der stiller et spørgsmål, som en elev Responderer på, hvorefter læreren Evaluerer elevsvaret. I et sådant monologisk klasserum arbejdes der ud fra en undervisningsform, som gør læreren til den centrale og alene-ansvarlige aktør i klasseværelset, hvilket kan virke angstprovokerende på en tyskstuderende i praktik.

I casen formår den studerende imidlertid at foretage nye valg i forhold til at planlægge og gennemføre sin undervisning med mere involvering af eleverne og gøre brug af en mindre lærercentreret form for klassedialog. Hun udfolder således kreativitet og får tydeligvis også herigennem øget virkelyst. I praksis opnår hun herved, at klassen får mulighed for at fordybe sig i et emne, der sprogligt matcher elevernes niveau, og som samtidig er meningsfuldt for dem.

Casen viser derfor også en udvikling imod en mere dialogisk undervisning, hvor læreren spørger ind til, hvad og hvordan eleverne tænker om emnet, og indoptager elevernes respons uden at have en kontrollerende form eller et fokus på rigtige eller forkerte svar, men et fokus på at aktivere alle elevernes mange stemmer og mange veje til viden. Det svarer til Olga Dysthes begreb om det flerstemmige klasserum, hvor lærerens dialogiske opgave er at lytte, understøtte og hjælpe på vej.

Udenlandsophold til alle sprog lærere?

Er det udvekslingsopholdet og praktik i en anden skoleramme end den danske, der giver denne studerende mulighed for at udvikle kompetencer, som hun ikke ville have fået med sig uden denne erfaring?

Analysen tegner et billede af en tyskstuderende, der er eksemplarisk i sin tilgang til sit udlandsophold, idet hun både har fokus på at udvikle og styrke sine sprogkunderskaber, udvikle dialogisk undervisning og udvikle interkulturel kompetence.

Vi afslutter med at stille et åbent spørgsmål: Vil deltagelse i et studie- og praktikophold i udlandet for alle/flere lærerstuderende i uddannelsesforløbet kvalificere rækken af væsentlige lærerfaglige kompetencer hos kommende grundskolelærere og give dem et bredere fagligt grundlag for at indløse den nye læreruddannelses formålsparagraf?

LITTERATUR:

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

Lokaliseret d. 1/3 2025 på <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/707>

Byram, M. (2008). *From Foreign Language Education til Education for Intercultural Citizenship. Essays and Reflections.* Clevedon: Multilingual Matters

Dysthe, O. (1997): *Det flerstemmige klasserum.* Aarhus: Klim

Dysthe, O. (2021). *Lærerens betydning og rolle i dialogisk pædagogik: Casestudie fra en præstationsorienteret skolevirkelighed.* I O. Dysthe, P.O. Kirkegaard & I.J. Ness (red.), *Dialogisk pædagogik, kreativitet og læring* (s. 143-175). Aarhus: Klim

Erasmus+ higher education impact study (2018). Lokaliseret 2/2 2025 på <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/94d97f5c-7ae2-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en>

Schleicher, A. & Schleicher, S. (2018). *Den store casebog. Om børn, unge og voksne i skoler og institutioner.* Hans Reitzels Forlag

Fransklærernes Dag 2025: Inspiration og faglig fornyelse i fokus

Af METTE DIGE, lærer på Hørsholm Skole, medlem af Fransk Fagudvalg i Sproglærerforeningen

Fransklærernes Dag løb af stablen d. 30. januar på Københavns Professionshøjskole og samlede fransklærere fra hele landet til en dag fyldt med inspiration, workshops og faglig udveksling.

Dagen bød på et varieret program, der spændte fra konkrete undervisningsmetoder til oplæg om de nyeste tendenser inden for franskfaget.

CFUs skatkiste

Danièle Eychenne åbnede ballet og dørene til CFU's skatkiste af undervisningsmaterialer til franskundervisningen. Deltagerne fik mulighed for at gå på opdagelse i et væld af bøger, film og digitale ressourcer, der kan berige undervisningen på alle niveauer i fransk i grundskolen.

Workshops

Blandt højdepunkterne var Céline Willerup fra Virum Skole, som i sin workshop *Jouons!*, præsenterede en workshop med fokus på leg og spil i franskundervisningen. Deltagerne fik konkrete idéer til, hvordan man kan bruge spil til at motivere eleverne og gøre undervisningen mere engagerende og alsidig.

I workshoppen *Améliorer la communication orale grâce à l'intelligence artificielle* havde Alain Clavier, fransklærer på Risbjergskolen i Hvidovre, fokus på potentialet i kunstig intelligens til at forbedre elevernes mundtlige kommunikation. Deltagerne fik indblik i og hands on-erfaring med, hvordan man kan bruge AI-værktøjer til at give eleverne feedback og træne udtale.

Interkulturelle verdensborgere i franskundervisningen

Stephanie Löbl, underviser på Københavns Professionshøjskole og ph.d. i kulturdidaktik, gav et tankevækkende oplæg om at udvikle elevernes interkulturelle kompetencer.

Gennem sin forskning i kulturdimensionen i begynderundervisningen udfordrede hun deltagerne til at reflektere over brugen af nationalsymboler i et dynamisk kultursyn. Oplægget inspirerede til diskussion om, hvordan franskfaget kan forme interkulturelle verdensborgere i fremtiden.

Begejstrede fransklærere

Deltagerne var generelt meget begejstrede for dagen, og i evalueringen af dagen fremhævedes de mange praktiske eksempler og den gode stemning som særligt positive elementer.

"Jeg har fået masser af ny inspiration og konkrete ideer, som jeg kan bruge i min undervisning," udtalte en af de deltagende lærere.

Et vigtigt initiativ

Fransklærerens Dag er et vigtigt initiativ, der er med til at styrke franskfaget i grundskolen og give landets fransklærere mulighed for at udvikle sig fagligt og mødes i et forum, hvor de kan sparre og udveksle idéer.

Næste Fransklærerens Dag finder sted d. 29. januar 2026 samme sted. Sæt allerede nu kryds i kalenderen, og glæd dig til en dag fyldt med inspiration og faglig fornyelse.

À l'année prochaine !

SPROGKONFER

Spændende workshops, inspirerende materialer, lækker buffet, dejlige omgivelser og masser af glade og nysgerrige kursister.

Sproglærerforeningens konference fandt i år sted i Middelfart, hvor både engelsk, tysk og fransk som sprog og fag blev talt, diskuteret og hyldet af lærere, forfattere, studerende og andre nysgerrige på sprogfagernes rolle i grundskolen.

Årets hovedtaler, Petra Daryai-Hansen, åbnede konferencen med en præsentation af sine interessante forskningsresultater, der peger på, hvor givtig flersprogethedsdidaktikken og inddragelsen af elevernes eksisterende sprogkendskaber kan være, når der skal læres et nyt fremmedsprog.

Derudover var der før og efter frokost praksisnære workshops om anvendelsen af AI og ChatGPT i sprogfagene og om at lære sprog, når det er svært, og når eleverne ikke har samme forudsætninger - se artiklen herom på side 6.

En stor tak til alle forlagene, som viste deres nyeste materialer frem, og til alle, som deltog i konferencen, stillede spørgsmål og gav feedback - vi glæder os til at se jer igen til næste år.

Er der et helt særligt emne, du godt kunne tænke dig at deltage i? Så tøv endelige ikke med at prikke til os!

ERENCE 2025

SPROGLÆRERFORENINGENS SPROGKONFERENCE 2026 SPROG NU!

Tid: 19. marts 2026, kl. 9.30-16.00.

Sted: Hotel Park, Viaduktvej 28, 5500 Middelfart

Sprogkonferencen er stadig under planlægning, men ovenstående ligger fast, og vi har foreløbig lavet aftaler med følgende oplægsholdere/instruktører:

- Professor Thore Hustedt fra IT Universitetet vil tale om AI.
- Lærer og instruktør Frank Lacey har en workshop om skriftlighed gennem Learner Autonomy.
- Lærer og instruktør Jan Liin Jessen har en workshop om brug af og fremstilling af podcasts i sprogundervisningen.
- Forfattere og lærere Cathrine Høffner og Maria Frantzen Sanko har en workshop om brug af AI i undervisningen.

Der kommer en workshop mere samt Nyt fra Undervisningsministeriet.

Reservér datoen allerede nu! Jeg håber vi ses!

Rita Mogensen

SPROG NU

PRAK SIS SIDER

Af FRANK LACEY, lærer på Ådalens Privatskole, formand for Engelsk Fagudvalg i Sproglærerforeningen

How do YOU learn languages?

This is a very simple activity suggestion but one that could be very useful.

Students often come to school, listen to teachers talk, follow the teachers' instructions, go home, and start again the following day.

As John Hattie said in Visible Learning: "In most classrooms there is too much time spent focusing on teaching instead of learning", and I completely agree. Many years ago, I noticed that so-called talented students often simply had better learning skills than weak learners.

Learning requires reflection and our biggest challenge as teachers is to create a room for reflection, which engages our students.

So, in your next lesson, divide the class quickly into groups of three. Each student in each group is given a number: 1, 2 and 3.

Students then each answer from personal experience these questions:

1. When/why/how would it be useful for me to speak English/German/French?
2. What do I do to learn English/German/French?
3. What could I do that would improve my learning?

Now ask the students to pick the best answer they heard to ONE of the above questions and to write down that answer.

Then with everyone together in the class, hear what those answers were.

If only one student in your class realises that there is a better way or reason to learn your subject, then the 10-15 minutes it took will be well worth while.

And maybe you will sow a seed among other students who will perhaps start to reflect on their learning.

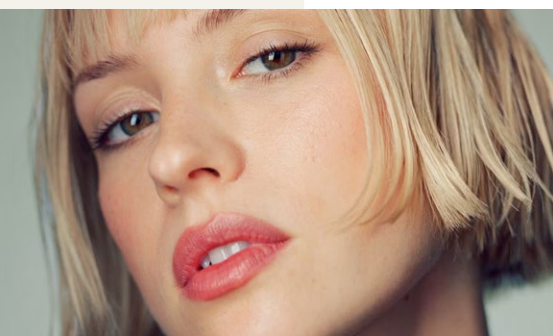

ANGÈLE: “BRUXELLES JE T’AIME”

Den belgiske sangerinde Angèle hylder Bruxelles i sangen Bruxelles je t’aime.

Dette multimodale undervisningsforløb henvender sig til 8.-9. klasse, og indeholder flere forskellige opgaver, hvor man kan arbejde med tekst og musik. Forløbet varer 4-5 lektioner.

DEL 1: Se videoen, mens I lytter til sangen. Den findes på youtube.com eller her

Lad eleverne skrive ord/sætninger de genkender, mens de lytter til sangen. Lyt gerne flere gange. Herefter gennemgås de ord, som eleverne har lyttet sig frem til, på tavlen.

DEL 2: Ordforråd

Her er 10 glosier fra sangen Bruxelles je t’aime. Match de franske ord med deres danske oversættelser:

Fransk

1. Les tours
2. La lumière du jour
3. Le ciel
4. Un orage
5. Manquer
6. La pluie
7. Les villes
8. L’espoir
9. Les histoires
10. Un pays

Dansk

- A. Savne
- B. Håb
- C. Byer
- D. Historier
- E. Dagslys
- F. Tårne
- G. Himlen
- H. En storm
- I. Regn
- J. Et land

DEL 3: Sætninger

Indsæt de manglende ord i disse sætninger fra sangen:

1. On n’a pas les _____ de New York.
2. On n’a pas de _____ du jour, 6 mois dans l’année.
3. Mais après _____, avec des bières, les gens feront la fête.
4. Bruxelles je t’aime, Bruxelles je t’aime, tu m’avais _____.
5. Les _____ sont belles, mais moi je ne pense qu’à toi.
6. Quand mon _____ et ma ville me manquent, moi je ne t’oublie pas.
7. On n’a pas la plus longue de toutes les _____.
8. Même si c’est dur, de garder _____.
9. Quand le _____ gris et la _____ me manquent, je vais mieux quand je te vois.
10. _____ Tout ça pour une histoire de _____.

DEL 4: Oversættelse

Oversæt følgende linjer fra sangen til dansk:

1. Bruxelles je t’aime, Bruxelles je t’aime, t’es ma préférée.
2. Paris m’appelle quand je veux rentrer chez moi.
3. J’ai vécu mes plus belles histoires en français et en flamand.

DEL 5:

Lad eleverne søge informationer om Angèle på internettet, og lad dem formulere enkle sætninger om hende på fransk. De kan evt. benytte følgende sætningsstartere:

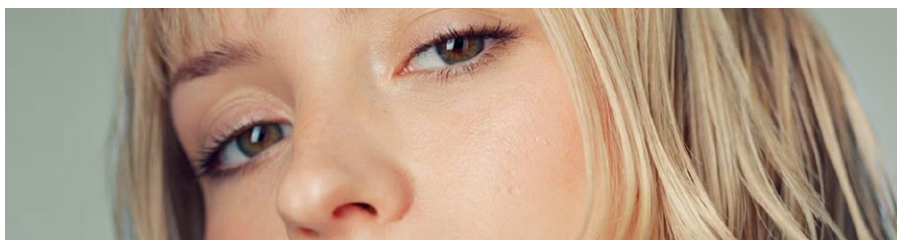
L’artiste Angèle s’appelle...
Elle est née le...
Sa nationalité est...
Sa mère s’appelle..., son père s’appelle... Son frère s’appelle...
En..., son premier album est sorti, etc.

Til sidst kan alle elevernes informationer samles i et dokument. Således har de en lille biografi om Angèle.

Facit:

Del 2: Ordforråd

1. F
2. E
3. G
4. H
5. A
6. I
7. C
8. B
9. D
10. J

Af METTE DIGE, lærer
på Hørsholm Skole,
medlem af Fransk
Fagudvalg i Sproglærer-
foreningen

DEL 3: Sætninger

1. tours
2. lumière
3. l'orage
4. manqué
5. villes
6. pays
7. histoires
8. espoir
9. ciel, pluie
10. langue

DEL 4: Oversættelse

1. Bruxelles, jeg elsker dig, Bruxelles, jeg elsker dig, du er min favorit.
2. Paris kalder på mig, når jeg vil hjem.
3. Jeg har oplevet mine smukkeste historier på fransk og flamsk.

Lyt til sangen Bruxelles je t'aime.

Lyt evt. til flere af hendes sange.

Bruxelles je t'aime

Paroles chantée par Angèle

On n'a pas les tours de New York, on n'a pas
de lumière du jour
Six mois dans l'année
On n'a pas Beaubourg ni la Seine, on n'est
pas la ville de l'amour
Mais bon, vous voyez

Et sûrement que dès ce soir le ciel couvrira
une tempête
Mais après l'orage, avec des bières, les gens
feront la fête

Refrain:

Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
Tu m'avais manqué
Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
T'es ma préférée
Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
Tu m'avais manqué
T'es la plus belle, oui t'es la plus belle (hey)

Paris m'appelle quand je veux rentrer chez
moi
Quand le ciel gris et la pluie me manquent,
je vais mieux quand je te vois
Les villes sont belles, mais moi je ne pense
qu'à toi
Quand mon pays et ma ville me manquent,
moi je ne t'oublie pas

On n'a pas la plus longue de toutes les hi-
stoires
On le sait, on n'a pas toujours gagné
Et d'habitude, j'ai l'attitude, même si c'est
dur, de garder espoir
Quand on n'est pas les premiers

Les Marolles, Flagey, Saint-Gilles, Laeken à
qui je dois mon nom

Refrain:

Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
Tu m'avais manqué
Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
T'es ma préférée
Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
Tu m'avais manqué
T'es la plus belle, oui, t'es la plus belle (hey,
oh-oh)

Paris m'appelle quand je veux rentrer chez
moi
Quand le ciel gris et la pluie me manquent,
je vais mieux quand j'te vois
Les villes sont belles, mais moi je ne pense
qu'à toi
Quand mon pays et ma ville me manquent,
moi, je ne t'oublie pas

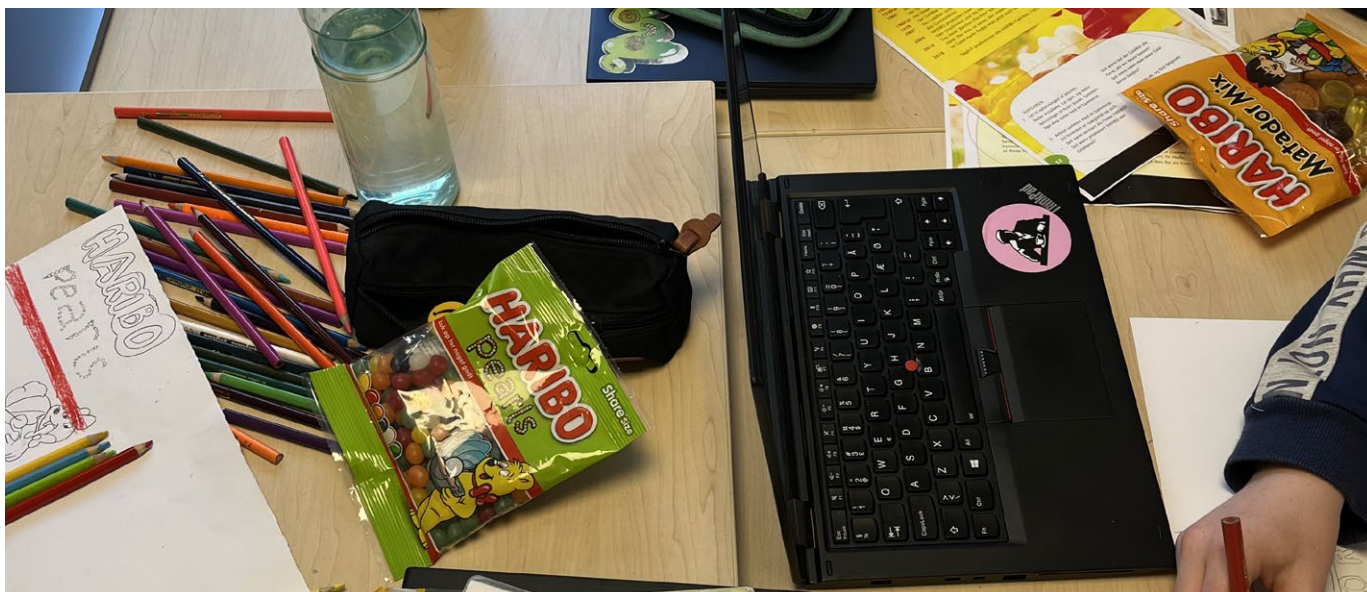
Et si un jour elle se sépare et qu'on ait à cho-
isir un camp
Ce serait le pire des cauchemars, tout ça
pour une histoire de langue
J'ai vécu mes plus belles histoires en
français et en flamand
Laat mij het zeggen in het Vlaams, dank u
Brussel (hey, oh-oh)

Refrain:

Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
Tu m'avais manqué
Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
T'es ma préférée
Bruxelles je t'aime, Bruxelles je t'aime
Tu m'avais manqué
T'es la plus belle, oui, t'es la plus belle
(oh-oh)

Paris m'appelle quand je veux rentrer chez
moi
Quand le ciel gris et la pluie me manquent,
je vais mieux quand j'te vois
Les villes sont belles, mais moi je ne pense
qu'à toi
Quand mon pays et ma ville me manquent,
moi, je ne t'oublie pas

Paris m'appelle quand je veux rentrer chez
moi
Quand le ciel gris et la pluie me manquent,
je vais mieux quand j'te vois
Les villes sont belles mais moi je ne pense
qu'à toi
Quand mon pays et ma ville me manquent,
moi, je ne t'oublie pas

Haribo macht Kinder froh, und Erwachsene ebenso

Som underviser i tysk og engelsk gennem mange år har mit mantra været: **MOTIVATION!** Hvordan motiverer jeg mine elever til at lære sprog, turde bruge sprog og ville sprogundervisningen?

Noemi Katznelson, professor og leder af Center for Ungdomsforskning på Aarhus Universitet, kommer ind på dette i en artikel på EMU fra december 2024, *Vejen til motiverede elever*, som handler om, hvordan man som sprog lærer kan understøtte tilblivelsen af elevers motivation for uddannelse og læring.

I artiklen taler hun bl.a. om relationsmotivation, som skabes i relation til underviseren og fællesskabet med andre elever. Det handler altså om, at eleverne får en følelse af anerkendelse, tillid og ligeværd gennem sociale situationer.

Desuden omtales mestringsmotivation, som handler om, at eleverne får oplevelsen af at rykke sig lærings- og udviklingsmæssigt.

I arbejdet med temaet *Deutsche Erfindungen* i 7. klasse har vi læst tekster, set reklamefilm og talt om Haribo. Jeg medbragte selv min egen Lieblingsharibo (Vampire) i klassen, og eleverne fik fortalt, hvorfor netop denne pose Haribo er helt særlig. De fik selvfølgelig også lov til at smage.

Opgaven lød herefter:

- Bring deine Lieblingsharibo Tüte
- Beschreibung – Farbe, Geschmack, Figure
- Zeichne deine Lieblingstüte
- Mach danach dein eigenes Haribo Tüte
- Name
- Farbe
- Geschmack
- Ein kleiner Text dazu schreiben
- Zeichne deine Tüte

Präsentation in der Klasse und viel Haribo nachher essen!

Vi brugte simple chunks som:

- In meiner Tüte gibt es...
- Mein Lieblingsharibo ist...
- Es schmeckt nach...
- Die Figuren sind...
- Der Mix besteht aus...
- Ich liebe Haribo, weil ... ist
- Mein Haribomix heißt ...
- Wenn ich ein Favorit haben müsste, wäre es ...

Eleverne gik til opgaven med store smil og grin. Her var noget alle mestrede!

De genkendte tidligere arbejder med kendskab til farver, frugt/grønt, adjektiver, som süß/sauer og diverse chunks.

Af
MARIE LOUISE LYKKE
KJÆR, lærer på Sct.
Joseph Søstrenes Skole
i Charlottenlund,
medlem af Tysk Fag-
udvalg i Sproglærer-
foreningen

Der kan ses slikreklamer – Werbespots – bl.a. på YouTube:
<https://www.youtube.com/watch?v=FcJUOJTmtrA>
<https://www.youtube.com/watch?v=ieRYU9UzAWA>

Eleverne kan efterfølgende selv skrive små dialoger til
 reklamefilm og optage dem.

Viel Spaß im Klassenzimmer!

Eleverne mødte anerkendelse hos hinanden over en stor opfindsomhed og kreativitet i arbejdet med at 'fremstille' deres egen, nye Haribopose. Flere turde også bevæge sig ud i svære ledsætninger, mens andre følte trygheden i at kunne genkende chunks fra undervisningen.

Hvis man ønsker at gå mere ind i kulturmødet, kan der yderligere arbejdes med sammenligning af tyskere og danskeres slikvaner. Hvordan er slikkulturen egentlig i Tyskland?

Spiser tyskerne lige så meget slik og kage som i Danmark? Hvornår spises der hvad, eksempelvis til nytår – danskere spiser kransekage; tyskerne spiser Berlinerere? Hvorfor kører mange danskere til Tyskland for at købe slik? Her kan der sammenlignes prisforskelle mellem de to lande.

VIEL SPASS
IM KLASSEN-
ZIMMER!

SPR•G
LÆRERFORENINGEN

ENGELSK
TYSK OG
FRANSK

AN MELD ELSER

Boganmeldelse

FAGDIDAKTIK I DANSK SOM ANDETSPROG

Hvordan lærer vi et fremmedsprog fra os, når det fremmedsprog er vores eget modersmål? Og hvordan underviser vi i dansk som kommunikationssprog for elever, som allerede har skoleerfaring og faglig viden med sig?

Dansk som andetsprog (DSA) har en kort historie i en dansk uddannelseskontekst, men faget bliver mere og mere synligt både i grundskolen, på ungdomsuddannelserne, på universiteterne og på andre sproginstitutioner i takt med, at målgruppen for faget øges. Dette er udgangspunktet for bogen *Fagdidaktik i dansk som andetsprog* – en vigtig udgivelse, der rummer både et teoretisk overblik over samt praksisnære øvelser til et fag, som er kommet for at blive.

I bogens første del udfoldes DSA i en faglig og didaktisk kontekst og belyses i et demokratiperspektiv og som en del af curriculum på de forskellige niveauer i det danske uddannelsessystem. De følgende kapitler udforsker flersprogethed og andetsproglæring og ser nærmere på andetsprogsfædagogikken i praksis med fokus på både sprog, kultur og samfund.

I kapitel 3 møder vi tre lærere i forskellige institutionskontekster, som alle underviser i DSA. Monica, som er klasselærer for en M3-modtagerklasse, beskriver f.eks. udfordringerne ved at forberede 16-17-årige elever til 9. klasses afgangsprøver, mens eleverne endnu er ved at lære dansk. Hun fortæller, hvordan indsigt i DSA-pædagogik og -didaktik giver hende mulighed for at arbejde med motivation, engagement og elevernes selvbillende (s. 106). Kapitlet giver et dybdegående indblik i, hvordan sproglig diversitet kan se ud ude i klasserne, og i, hvordan analyser af intersprog samt erfaring med sproglig vejledning og sproglig evaluering kan være med til at styrke den enkelte lærers forståelse af sin egen elevgruppe – til fordel for de flersprogede elevers sproglæring og faglige succes.

Læser man videre, giver kapitel 4 konkrete bud på meningsfulde taskopgaver, hvor autentiske sprogsituationer bearbejdes i en før-, under- og efterfase, "hvor [eleverne] indgår i en kommunikativ interaktion med fokus på at skabe betydning." (s. 150) Taskopgaverne består blandt andet af puslespil, informationskløfter, problemløsning, beslutningstagen og holdningsudveksling. (ibid.)

AF SOFIA ESMANN BUSCH
OG BERGTHÓRA KRISTJÁNSDÓTTIR

SERIEN DIDAKTIK – PRAKSISNÆRE
DIDAKTIKBØGER TIL LÆRERE OG
LÆRERSTUDERENDE

244 S., 399,95 KR. INKL. MOMS
FRYDENLUND

Fagdidaktik i dansk som andetsprog er en værdifuld støtte til nuværende og kommende DSA-lærere på alle niveauer og anbefales til dig, der ønsker at se din flersprogede klasse i et nyt lys og finde teoretisk og praksisnær inspiration til at undervise i dansk som andetsprog – eller indtænke dansk som andetsprog i din undervisning.

Cathrine M. L. Høffner.

Boganmeldelse

FLER- SPROGETHEDS- DIDAKTIK

Med fokus på det flersprogede klasserum har de to forfattere gennem otte kapitler skrevet en omfattende, praksisorienteret bog. *Flersprogethedsdidaktik* behandler emnets teoretiske viden i et pædagogisk og struktureret sprog, så bogen er let tilgængelig for alle.

Der gives konkrete praksiseksempler til både indskolingen, mellemtrinnet og udskolingen, alle med afsæt i at bygge bro fra målsproget til andre sprog inden for samme sprogfamilie. Aktiviteterne i eksemplerne kan implementeres i samtlige sprogfag i grundskolen.

I en aktivitet til 9. klasse arbejdes der med menneskerettigheder på fem nordiske sprog. Her skal eleverne arbejde med de første to artikler i Menneskerettighedserklæringen. Eleverne skal både læse og lytte og herefter skabe sammenhænge mellem de nordiske sprog ved at identificere beslægtede ord og sammenligne stavemåder, udtale og grammatik.

Det er en oplagt aktivitet at arbejde med i udskolingen, da vi som undervisere ofte møder danske elever, som giver udtryk for, at de slet ikke forstår eksempelvis norsk og svensk. Igennem denne øvelse får sproglæreren mulighed for at aktivere elevernes flersprogethed – en evne, som mange slet ikke tror, de besidder.

I et franskforløb til udskolingen – *Mon École* – bygges der bro mellem fransk og to af de romanske sprog, italiensk og spansk, og der stilles skarpt på transparente ord, som ser og lyder ens på tværs af sprogrænserne.

Flere af bogens eksempler på forløb og aktiviteter er blevet afprøvet af undervisere, hvilket vidner om forfatterens grundige og praksisnære tilgang til emnet og materialet.

Fremmedsproglærere, som allerede arbejder med flersprogede elever, kender måske til projektet *Tidligere sprogstart* (gennemført mellem 2016 og 2018). Bogen har taget skridtet videre og fremhæver vigtigheden af, at vi som undervisere, skoler og institutioner ikke blot starter tidligt med at lære eleverne fremmedsprog, men at vi også anerkender og integrerer elevernes forskellige sproglige baggrunde som en ressource i undervisningen frem for at se dem som et problem.

FLERSPROGETHEDSDIDAKTIK

AF PETRA DARYAI-HANSEN
OG NATASCHA DRACHMANN

198 SIDER

260 KR. INKL. MOMS
AKADEMISK FORLAG

For fremmed- og andetsproglærere, der ønsker at dykke ned i dette nyere fænomen i sprogundervisningen i grundskolen, og som ønsker at styrke deres kompetencer inden for flersprogethedsdidaktik, er denne bog en uvurderlig ressource!

<https://www.akademisk.dk/skole-og-laering/didaktik/produkt/flersprogethedsdidaktik>

Kristina Silla

Hovedstyrelsen

FORMAND:

Rita Mogensen

30 27 40 91. formand@sproglærerforeningen.dk

NÆSTFORMAND:

Margrethe Rasmussen

20 16 44 95. margrethe@summus.dk

HOVEDKASSERER:

Anja Røngaard

23 26 11 75. hovedkasserer@sproglærerforeningen.dk

REPRÆSENTANT FOR ENGELSK FAGUDVALG:

Frank Lacey

25 67 47 07. frank@jernsokkerne.org

REPRÆSENTANT FOR TYSK FAGUDVALG:

Pia Christensen

24 20 27 02. piachristensen834@gmail.com

REPRÆSENTANT FOR FRANSK FAGUDVALG:

Céline Willerup

30 26 57 47. celinewillerup@gmail.com

FORENINGENS hjemmeside:

www.sproglærerforeningen.dk

Materialer til anmeldelse

Engelsk:

Lena Smidt Boysen, Hvesager 68, 7300 Jelling

61 75 34 57. lena0480@vejle.dk

Fransk:

Alain Clavier, Fyensgade 10, 2200 København N

22 27 80 93. alain-clavier@hotmail.fr

Tysk:

Pia Christensen, Vester Herupvej 18, 7830 Vinderup

24 20 27 02. piachristensen834@gmail.com

Tværsproglige materialer:

Rita Mogensen, Karsholtevej 22, 4293 Dianalund

30 27 40 91. formand@sproglærerforeningen.dk

Ministeriets Læringskonsulenter for fremmedsprog i grundskolen

Marianne Ancker - engelsk

marianne.anker@stukuvvm.dk

21 26 64 80 - onsdag, torsdag og fredag

Line Olsen Lyhne - tysk

line.olsen.lyhne@stukuvvm.dk

23 20 93 40 - torsdag og fredag

Liselotte Lentz-Nielsen - fransk

liselotte.lentz-nielsen@stukuvvm.dk

21 82 97 88 - torsdag og fredag

Sproglærerforeningen for engelsk, tysk og fransk

Støt op om arbejdet for mere fremmedsprog i den danske grundskole, og få inspiration til din egen undervisning og udvikling.

Er du medlem? Er din skole?

For dit medlemskab får du:

- Tre numre af Sproglæreren – trykte og/eller elektroniske. Skoler og institutioner har mulighed for at bestille ekstra blade
- Adgang med login til tidligere numre af Sproglæreren herunder praksissider lige til at printe på MitCfu.dk/fagligeforeninger samt den lukkede del af foreningens hjemmeside sproglærerforeningen.dk
- Medlemsrabat til Sproglærerforeningens kurser og årlige sprogkonference
- Rabatter på ture, arrangementer, forestillinger m.m.
- Indflydelse på debatten om sprogundervisning i Danmark
- Indflydelse på rammerne for sprogundervisningen
- Mulighed for at danne netværk på tværs af landet

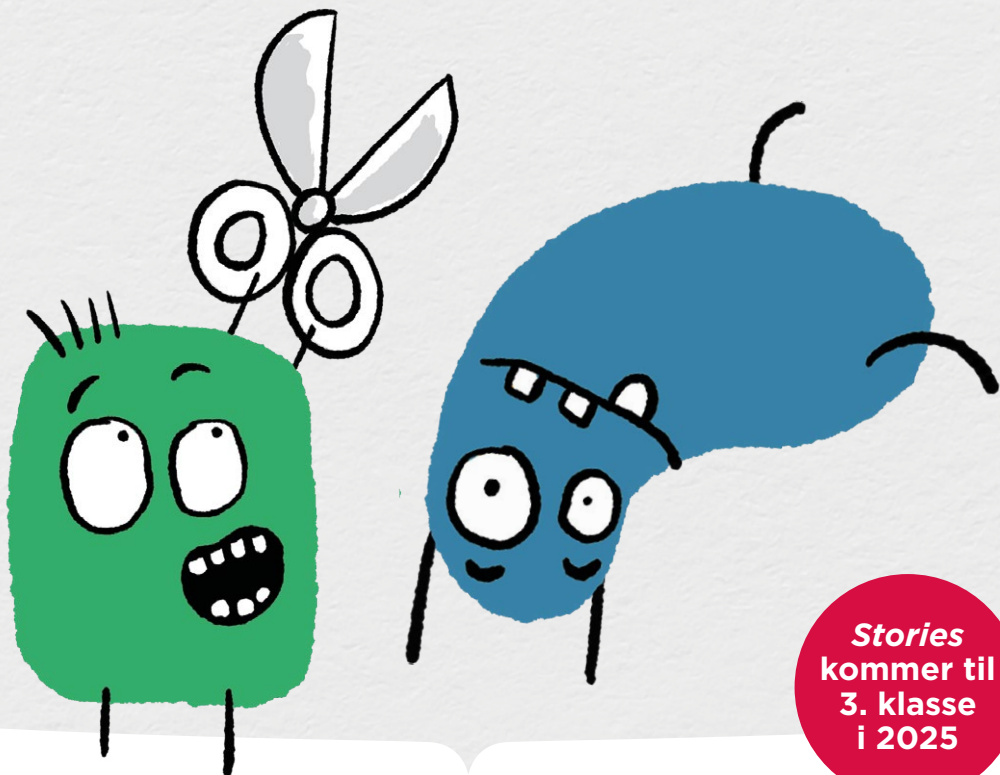

Find Sproglærerforeningen for engelsk, tysk og fransk på Facebook

FREM*MED*SPROG

Stories

Læs og lyt - it's time for noget nyt

Stories – vi samles om de gode historier

Stories er et nyt engelsksystem særligt udviklet til indskolingen, hvor omdrejningspunktet er engelsksprogede billedbøger. Alle billedbøger repræsenterer moderne børnelitteratur af høj kvalitet med masser af humor og relevante emner til aldersgruppen. Bøgernes klare visuelle udtryk støtter fortællingen og sørger for, at alle kan følge handlingen. Differentiering er indarbejdet i alle lektioner og tilgodeser elevernes behov for både hjælp og udfordringer. Opgaverne i elevens bog, *Scrapbook*, lægger op til leg og bevægelse og giver eleverne mulighed for kreativ udfoldelse med dufte, tegninger, klistermærker og farver.

Kig i bøgerne og læs mere på
gu.dk/Stories

GYLDENDAL